

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Filip GRÖGER

**Prostorové rozšíření herních prostorů a sázkových kanceláří
na území ČR po zavedení nového Zákona o hazardních hrách.**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: doc. Mgr. Jindřich Frajer, Ph.D.

Olomouc 2024

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo): Filip Gröger (R21104)

Studijní obor: Geografie

Název práce: Prostorové rozšíření herních prostorů a sázkových kanceláří na území ČR po zavedení nového Zákona o hazardních hrách.

Title of thesis: Spatial distribution of gaming venues and betting shops on the territory of the Czech Republic after the introduction of the new Gambling Act.

Vedoucí práce: doc. Mgr. Jindřich Frajer, Ph.D.

Rozsah práce: 43 stran

Abstrakt: Bakalářská práce se zabývá prostorovým vývojem herních prostorů a sázkových kanceláří na území ČR po zavedení nového Zákona o hazardních hrách. Cílem práce bylo zjistit, jak se změnilo prostorové rozšíření land-based provozoven hazardního hraní. K dosažení cíle se porovnávaly dvě časová období, a to před vydáním zákona a stav v současnosti. Výsledky ukazují, že u všech zkoumaných typů provozoven hazardního hraní dochází poklesu.

Klíčová slova: hazardní hraní, regulace, prostorové rozšíření, herna, kasino, sázková kancelář

Abstract: The bachelor thesis deals with the spatial development of gaming venues and betting offices in the Czech Republic after the introduction of the new Gambling Act. The aim of the thesis was to find out how the spatial distribution of land-based gambling establishments has changed. To achieve the objective, two time periods were compared, namely before the law was passed and the current situation. The results show that there is a decline in all types of gambling establishments examined.

Keywords: gambling, regulation, spatial extension, gambling hall, casino, betting office

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně pod vedením doc. Mgr. Jindřicha Frajera, Ph.D. Veškeré použité zdroje jsou uvedeny v seznamu literatury.

V Olomouci dne

.....

Filip Gröger

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucímu bakalářské práce doc. Mgr Jindřichu Frajerovi Ph.D. za ochotu, rady, a především za poskytnutí dat, bez kterých by tato práce nevznikla.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Filip GRÖGER
Osobní číslo: R21104
Studijní program: B0532A330021 Geografie
Téma práce: Prostorové rozšíření herních prostorů a sázkových kanceláří na území ČR po zavedení nového Zákona o hazardních hrách.
Zadávající katedra: Katedra geografie

Zásady pro vypracování

Bakalářská práce se bude zabývat prostorovým rozšířením land-based provozoven hazardního hraní (heren a kasin) včetně poboček sázkových kanceláří. Počítá se s využitím oficiálních dat z MF ČR, která budou v první fázi přetvořena na geodata a následně podrobena prostorovým analýzám v prostředí GIS. V druhé fázi dojde k propojení prostorových dat se socioekonomickými daty s cílem zjištění charakteristik lokalit, ve kterých dochází k nárůstu/poklesu výskytu těchto provozoven.

Rozsah pracovní zprávy: 5 000 – 8 000 slov
Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

Badji, S., Black, N., Johnston, D.W. (2020). Association between density of gaming venues in a geographical area and prevalence of insolvency: longitudinal evidence from Australia. *Addiction*, 115(12), 2349-2356.
Doran, B., Young, M. (2010). Predicting the spatial distribution of gambling vulnerability: An application of gravity modeling using ABS Mesh Blocks. *Applied Geography*, 30, 141-152.
Fiedor, D. (2016): GAMBLING AND ITS ACCESSIBILITY: CASE STUDY OF OLMOUC CZECH REPUBLIC. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis-Geographica*, 47(1), 5-20.
Fiedor, D. (2020): Hazard v České republice. Sociologické nakladatelství: Praha.
Illar Lama, A., Fiedor, D., García Martín, M., Šerý, M. (21). Gambling in Spain: the need for a geographical perspective. *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, 89, 2-37.
Rush, B., Veldhuizen, S., Adlaf, E. (2007): Mapping the prevalence of problem gambling and its association with treatment accessibility and proximity to gambling venues. *Journal of Gambling Issues*, 20, 193-214.

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jindřich Frajer, Ph.D.
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 30. března 2023
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2024

L.S.

doc. RNDr. Martin Kubala, Ph.D.
děkan

doc. Mgr. Pavel Klapka, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 30. března 2023

Obsah

1. Úvod	8
1.1 Cíle	8
2 Teoretická východiska	9
2.1 Hazardní hraní	9
2.2 Land-based hazardní hraní	9
2.3 Online prostředí	10
2.4 Dopady hazardu	10
2.5 Regulace hazardu	11
3 Data a metody	12
3.1 Data heren a kasin	12
3.2 Data sázkových kanceláří	12
3.3 Metodika zpracování dat	12
4 Výsledky	14
4.1 Prostorové rozšíření kasin	14
4.2 Prostorové rozšíření heren	22
4.3 Prostorové rozšíření sázkových kanceláří	30
5 Diskuse	38
6 Závěr	40
7 Summary	41
8 Seznam literatury	42

1. Úvod

Hazard hraní v České republice je dlouhodobě ve srovnání s ostatními státy velmi rozvinuté. Počet heren a kasin se od roku 2012 postupně snižuje, ale i přesto je množství provozoven při z pohledu jiných evropských států stále vysoký (Szcyrba et al. 2015). První výskyt kasin na území ČR byl zejména v populačně velkých městech anebo ve městech, která měla významné spojení s cestovním ruchem, například lázeňstvím. To dokládá i lokalita vůbec prvního kasina působícího v Karlových Varech od roku 1988 na území tehdejší Československé socialistické republiky. Později se začaly kasina objevovat i v jiných lázeňských městech. Postupem času se prostorový výskyt měnil a kasina se nově objevovaly i v příhraničních oblastech zejména u hranic s Německem a Rakouskem, kde cílí na zahraniční zákazníky z důvodu vyšší regulace v právě sousedících státech (Fiedor, 2020). Sázkové kanceláře jsou obecně nejčastěji situovány ve větších městech, v menších městech je jejich výskyt řidší. První sázková kancelář, která měla povolení k poskytování kurzových sázek, byla od roku 1990 Fortuna. V současnosti však nastává zlom v preferenci hazardního hraní z reálného prostředí do virtuálního. Online trh s hazardními hrami je čím dál oblíbenější mezi hráči ať už v případě kurzového sázení nebo hrami v online kasinech. S obecně známými negativními dopady hazardních her je spojena i jejich regulace. Od roku 2017 začal platit nový zákon, který upravuje podmínky pro provozovatele hazardních her. Kvůli tomu se podstatně mění síť land-based provozoven hazardního hraní. Nejvíce se tato změna se pojí s hernami a kasíny.

1.1 Cíle

Hlavním cílem práce je prozkoumat změnu v prostorovém rozšíření herních prostorů a sázkových kanceláří na úrovni obcí v České republice po zavedení nového Zákona o hazardních hrách. Zákon se vztahuje především na herny a kasina, vývoj však lze očekávat i u sázkových kanceláří. Dílčí podcíle byly stanoveny následovně:

- Charakterizovat obce, ve kterých land-based provozovny hazardního hraní zanikají, nově vznikají či stav zůstává neměnný.
- V jaké míře dochází ke změně množství těchto provozoven v obcích s důrazem na enormní pokles či nárůst.
- Zjistit, kdy měly provozovny rovnoměrnější rozložení.
- Do jaké míry souvisí počet provozoven s počtem obyvatel.

2 Teoretická východiska

2.1 Hazardní hraní

Činnost hazardních her je od dob dávných součástí lidské kultury. V jisté formě se hazard začal objevovat již v epochách starověkých civilizací Mezopotámie a Egypta. I na území dnešní České republiky se našly při archeologických vykopávkách primitivní hrací kostky, které jsou spojovány s počátky hazardního hraní. (Szcyrba et al. 2015). V současné době se hazard vyznačuje svým specifickým postavením v socioekonomické sféře. Tento druh zábavy má nejen dopad na samotného hráče, ale i na samotnou ekonomiku. (Fiedor et al. 2017). S rostoucím technologickým pokrokem dochází k rozvoji nových forem hazardních her, které vedou mnohdy k závislosti. Ve větší míře se to týká elektronických hracích zařízení nebo sázkových her v kasinu (Fiedor, 2016).

Hazardní hru je nutno chápat jako hru, jejíž účast je dobrovolná a která nezaručuje navrácení vynaloženého zejména finančního vkladu za účelem jeho zvýšení. Náhoda nebo neznámá okolnost rozhoduje o výhře nebo prohře (Mravčík et al. 2014). Hazardní hry se od vydání nového Zákona o hazardních hrách rozlišují na loterie, kurzové sázky, technické hry, živé hry, bingo, totalizátorové hry, tobolu a turnaj malého rozsahu. Nabídka hazardních her je v České republice z dlouhodobého hlediska na vysoké úrovni (Chomynová et al. 2023).

2.2 Land-based hazardní hraní

Jde o poskytování služeb hazardních her prostřednictvím kamenné provozovny, tím je na mysli herní prostor nebo pobočka sázkové kanceláře. Jinak řečeno lze tento pojem definovat jako hazardní hraní v reálném prostředí (Ostrovský, 2017). Přehled všech legálních provozovatelů v ČR, kteří nabízejí hazardní hry skrze land-based provozovnu, je dostupný na stránkách Ministerstva financí (MFČR, 2024b).

Prostorové rozšíření herního prostoru mnohdy závisí na socioekonomické situaci dané lokality. V kontextu heren je jejich umístění například ve Španělsku zvoleno záměrně do sociálně slabších oblastí, jako jsou čtvrtě s nízkými příjmy. (Villar Lama et al. 2021). Studie v Austrálii prokázala, že hustota elektronicky hracích zařízení na obyvatele je spojeno s prevalencí problémového hráčství. Zároveň bylo zjištěno, že po snížení počtu heren v oblasti ubylo počet osobních insolvencí (Badji et al. 2020).

V ekonomicky silnějších lokalitách jsou upřednostňovány živé hry v kasinech. Obecně ale platí, že hazardní hraní je spojováno s většími městy a jeho okolním prostředím. Navzdory tomu jsou příhraniční regiony jsou také ekonomicky zajímavými oblastmi, a tedy jsou pro nejen provozovatele hazardních her lukrativní, rozvíjejí cestovní ruch a jsou pro obce zdrojem finančních příjmů. Rozvoj hazardního hraní v těchto lokalitách je dán zejména přísnější regulací v sousedním státě (Fiedor et al. 2017). V České republice jsou takovým případem kasina v příhraničních oblastech s Německem a Rakouskem. Dokonce se v těchto místech nachází i kasina s největším počtem technických her provozované na území ČR, například ve Chvalovicích u Znojma nebo v České Kubici na hranici s Německem. Tyto kasina se zaměřují především na zahraniční návštěvníky. (Chomynová et al. 2023).

Sázkové kanceláře se nejvíce soustřeďují hlavně do větších měst, kde jejich počet zdatně převyšuje celostátní průměr (Fiedor, 2016).

2.3 Online prostředí

Hazardní hraní skrz online kasina nebo online sázkové kanceláře je fenoménem dnešní doby (Ostrovský, 2017). Tento trend rozvoje v internetovém prostředí je dán mnoha faktory, kterými například jsou rozšíření mobilních zařízení, dostupnost a rychlost internetového připojení. (Hing et al. 2022). Avšak z představují vyšší rizikovitost vzniku problémového hráčství. Především kvůli snadné dostupnosti a nepřetržité možnosti hraní her, či sázek a slosování ve vysoké frekvenci. Mimo jiné provozovatelé často nabízejí pro uživatele atraktivní registrační bonusy. (Chomynová et al. 2023).

2.4 Dopady hazardu

Existují dva různé pohledy jak vnímat vliv nově otevřené provozovny hazardu. Z optimistického hlediska je to zlepšení ekonomického stavu v dané lokalitě, zvýšení cestovního ruchu a nová pracovní místa. Naopak pesimistický pohled zdůrazňuje negativní účinky jako například zvýšení hluku, zatížení dopravy, zvýšení kriminality atd. (Marshall, 2002 in Fiedor, 2020).

Nejčastěji zmiňovaným přínosem hazardního hraní je zábava pro jeho uživatele. Dalším z pozitiv hazardního hraní je rozvoj místní ekonomiky především v případě kasin orientovaných na turisty. Jako největší přínos hazardu jsou často ztotožňovány daňové odvody provozovatelů. Ty přinášíjí finanční prostředky do rozpočtů a ty dále mohou být investovány k podpoře školství, kultury, či vědě a výzkumu. Avšak tento pozitivní vliv daňových odvodů je kritizován a vyvrácen, neboť se jde o vybrané peníze obzvláště od místních obyvatel. (Fiedor, 2020)

Všechny negativní dopady jsou spojovány hlavně s vyšší účastí na hazardní hře, tedy na patologickém či problémovém hráčství. (Fiedor, 2020) Rozšíření hazardního hraní v obci může mít řadu významných dopadů nejen na sociální stabilitu. V blízkosti heren dochází ke koncentraci osob, které jsou na okraji společnosti a mají nízké příjmy. Tyto osoby často mohou mít diagnózu patologického hráčství a představují hrozbu potenciální kriminality, protože patologičtí hráči často nemohou již získat legálně finanční prostředky na další sázení (Bednářová, Perlín, 2015).

2.5 Regulace hazardu

Od 1. 1. 2017 je účinný zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách, který nahradil dosavadní zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách. Zákon o hazardních hrách upravil hazardní hry a jejich druhy a podmínky jejich provozování. Obce získaly vyšší pravomoc v regulaci hazardního hraní na svém území. Mohou tak skrze obecně závazných vyhlášek (OZV) zakázat či omezit provozování technických a živých her. K roku 2022 je zavedla některá velká města, jako například Plzeň, Pardubice, Opava nebo Karlovy Vary. Naopak OZV byla zrušena v roce 2023 například v Třinci, Valašském Meziříčí nebo v Kopřivnici. (Chomynová et al. 2023). Zákon nově vymezuje herní prostor pouze jako hernu nebo kasino. Oba typy herního prostoru musí splňovat podmínku samostatně, stavebně odděleného prostoru. V herně se smí provozovat pouze technická hra a nemůže být v provozu v době od 3:00 do 10:00 hodin. Kasino je stanoveno jako herní prostor, kde je živá hra hlavní činností provozovny. Spolu s živou hrou mohou být v kasinu provozovány i technická hra a bingo.

Přísnější regulaci hazardní hraní mají okolní státy. Legislativa v Německu obecně zakazuje hazardní hraní včetně online poskytování. Výjimku mají land-based kasina nebo sázkové kanceláře, které mohou poskytovat i online sportovní sázky a loterie. Umístění těchto provozoven má ale řadu omezení. V Polsku zákon omezuje množství kasin na území jedné obce. Pouze jedno kasino může být provozováno v obcích s 250 000 a méně obyvateli (Mravčík et al. 2014). Na Slovensku regulace hazardního hraní poněkud složitější. Obce mohou na svém území zakázat bez výjimek hazardní hry, ale nemají kompetenci tyto hry regulovat. Také nelze odebrat provozovateli licenci správním řízením. I kvůli těmto důvodům omezené možnosti regulace se na Slovensku zvyšuje počet hracích zařízení (Fiedor, 2020).

3 Data a metody

3.1 Data heren a kasin

Údaje o provozu heren a kasin k 11. 3. 2024 byly získány z informativního přehledu povolených hazardních her dle zákona, který vydává a pravidelně aktualizuje Ministerstvo financí (MFČR, 2024a). Tento přehled neposkytuje konkrétní informaci o množství heren a kasin, ale o počtu a druhu hazardních her v těchto provozovnách do úrovně adresních míst. Na základě adres byly pomocí kontingenční tabulky vyfiltrovány provozovny. O tom, zda se jedná o hernu nebo kasino bylo vymezeno dle druhu hazardních her. Provozovny s aspoň jednou živou hrou byly klasifikovány jako kasino. Herna byla určena jako místo s pouze technickou hrou. Data o hernách a kasinech v roce 2017 poskytl vedoucí bakalářské práce.

3.2 Data sázkových kanceláří

Data za sázkové kanceláře k 11. 3. 2024 vycházejí z map poboček zveřejněných jednotlivými provozovateli na jejich webových stránkách (Chance, Fortuna, Tipsport, Evona prostřednictvím portálu BETX). Zároveň tyto sázkové kanceláře měly jako jediné v době zpracování dat licenci na provozování land-based kurzového sázení vydanou Ministerstvem financí (MFČR, 2024b). Tento způsob získání dat byl časově velmi náročná, protože se objevovala místa, ve kterých měla sázková kancelář uvedenou pobočku, ale podle otvírací doby zde provoz v přítomnosti nefungoval. Přehled sázkových kanceláří k 31. 3. 2016 byl převzat z diplomové práce Řezníčka (2016). Data rovněž zprostředkoval vedoucí práce.

3.3 Metodika zpracování dat

Získaná data obsahovala informaci o počtu provozoven v obcích. Prvním krokem bylo doplnění informace, zda v dané obci působí provozovna hazardního hraní. K tomu došlo díky propojení dat v programu ArcGIS Pro s vrstvou obcí ArcČR 4.2 (2023). Po úpravě dat byly vytvořeny mapy s polygony obcí, kde se k danému datu provozovaly herny, kasina nebo sázkové kanceláře. Údaje o množství provozoven v obci byly vyobrazeny metodou kartodiagramu. U obou typů mapových výstupů jsou mezi sebou srovnána dvě časová období (u heren a kasin je to stav k 27. 1. 2017 a k 11. 3. 2024 a u sázkových kanceláří stav k 31. 3. 2016 a k 11. 3. 2024). Pro lepší orientaci byla použita polygonová vrstva krajů. Aktualizovaná data za obce se v dalším kroku exportovaly do excelu pro další analýzy na úrovni obcí krajů ČR formou tvorby tabulek či grafů. Navíc k upraveným datům byly doplněny údaje o počtech obyvatel dostupné z Českého statistického úřadu. Za rok 2024 se použil počet obyvatel k 31. 12. 2023, pro rok 2016 a 2017 byl použit stav k 1.1. daného roku. Data o počtech obyvatel následně sloužila například k vytvoření struktury obcí ČR k dalšímu srovnání lokalit s provozem hazardního hraní.

Ve výsledcích je zmiňována procentuální změna. Ta byla vypočítána jako rozdíl současného počtu provozoven a původním počtem provozoven vydělený původním počtem provozoven. Kladný výsledek je označován jako nárůst a záporný jako pokles či úbytek.

Znázornění prostorového rozložení heren, kasin a sázkových kanceláří charakterizuje Lorenzova křivka a Giniho koeficient. Lorenzova křivka v principu zobrazuje, jaké procento poboček připadá na určité procento obyvatelstva. Giniho koeficientu nabývá hodnot od 0 do 1. Pokud se hodnota přibližuje k 0, jedná se rovnoměrnější rozložení sledovaného jevu. Naopak čím víc hodnota roste k hodnotě 1, je distribuce provozoven v prostoru nerovnoměrná.

$$G_K = \frac{A-B}{A}$$

A...plocha grafu pod ideální Lorenzovou křivkou

B...plocha grafu pod skutečnou Lorenzovou křivkou

Pro ověření míry souvislosti mezi počtem provozoven heren, kasin a sázkových kanceláří a počtem obyvatel byl použit Spearmanův korelační koeficient v programu Statistica. Tato statická metoda byla použita u všech zkoumaných typů provozoven k sledovanému období. Korelační koeficient se obecně pohybuje v rozmezí od -1 do 1. Hodnoty kolem 1 vypovídají o významné souvislosti mezi proměnnými, a tedy že s rostoucím počtem obyvatel roste počet provozoven. Hodnota blízko 0 souvislost mezi proměnnými vylučuje.

4 Výsledky

4.1 Prostorové rozšíření kasin

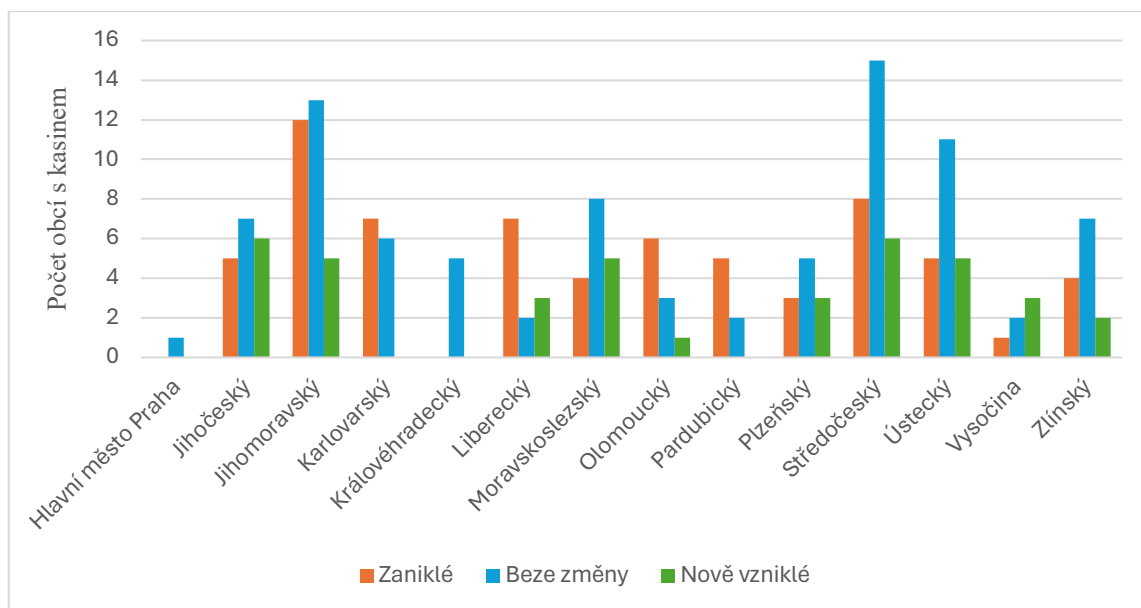
Dle přehledu o hazardních hrách vydaným Ministerstvem financí existuje hned několik provozovatelů land-based kasin či heren. K 11. 3. 2024 bylo v České republice 126 obcí, ve kterých se nacházelo aspoň jedno kasino. To je o 18,18 % méně, než tomu bylo k 27. 1. 2017, kdy se na území ČR vykytovalo 154 obcí s kasinem. Z krajského srovnání vyplývá, že téměř ve většině krajů se zmenšil celkový počet obcí s kasinem (tab. 1). Největší změnu v počtu těchto obcí měl Pardubický kraj. V roce 2024 se zde počet snížil z 9 na 2, což představuje pokles o 71,43 % oproti stavu k 2017. Naopak v Jihočeském, Moravskoslezském kraji a Kraji Vysočina přibýly obce, kde nově vznikly kasina. Ve zbylých krajích stav obcí stagnoval nebo se vůbec nezměnil. Dominantní postavení v počtu obcí s kasinem měly v obou sledovaných období Jihomoravský a Středočeský kraj.

Tab. 1 Srovnání počtu obcí s kasinem v krajích ČR k 27. 1. 2017 a k 11. 3. 2024

Kraj	Obce s kasinem			
	2017		2024	
	Abs. četn.	Rel. četn. [%]	Abs. četn.	Rel. četn. [%]
Hlavní město Praha	1	0,65	1	0,79
Jihočeský	12	7,79	13	10,32
Jihomoravský	25	16,23	18	14,29
Karlovarský	13	8,44	6	4,76
Královéhradecký	5	3,25	5	3,97
Liberecký	9	5,84	5	3,97
Moravskoslezský	12	7,79	13	10,32
Olomoucký	9	5,84	4	3,17
Pardubický	7	4,55	2	1,59
Plzeňský	8	5,19	8	6,35
Středočeský	23	14,94	21	16,67
Ústecký	16	10,39	16	12,70
Vysočina	3	1,95	5	3,97
Zlínský	11	7,14	9	7,14
Celkem	154	100,00	126	100,00

Zdroj: MFČR (2024a), vlastní zpracování

K vývoji docházelo nejen v počtu obcí s kasinem, ale i v obcích samotných, kde byly provozovány kasina (obr. 1). V Plzeňském kraji celkový počet obcí s kasinem zůstal stejný, tj. 8 obcí. Změnily se však obce, na jejichž území bylo přítomno kasino. Konkrétně ve 3 obcích (Broumov, Nýřany, Planá) byl provoz kasina ukončen a ve 3 obcích (Borovy, Babylon, Stod) kasino nově přibylo. Obdobná situace nastala i v Ústeckém kraji. V celkem 11 obcích se nacházelo kasino v obou sledovaných obdobích ve stejných obcích. U zbylých 5 obcí s kasinem se obec změnila. Pro Karlovarský a Pardubický kraj je charakteristické, že v obcích kasino nově nevzniklo, ale pouze jich ubylo. V Královéhradeckém kraji se stav obcí vůbec nezměnil, a tedy celkový počet obcí i samotné obce s kasinem zůstaly ve sledovaném období stejné.

Obr. 1 Vývoj počtu obcí s kasinem v krajích ČR v období let 2017–2024 (zdroj: MFČR (2024a); vlastní zpracování)

Podle velikostní struktury obcí se aspoň jedno kasino k 27. 1. 2017 nejčastěji nacházelo v obcích s 5 000 až 9 999 obyvateli (tab. 2). Navíc více než polovina obcí s kasinem (51,30 %) tvořily obce do 9 999 obyvatel. Obecně lze tedy říct, že se kasino mělo významné zastoupení právě v populačně menších obcích. Jako další podstatnou skupinu obcí, ve kterých bylo provozováno kasino, jsou obce v rozmezí 10 000 až 19 000 obyvatel. Jejich podíl na celkový počet obcí s provozem kasina byl 20,78 %. K 11. 3. 2024 byl největší počet obcí s kasinem v obcích s 20 000 až 49 000 obyvatel, kde dokonce jedna obec s kasinem přibylo ve srovnání s rokem 2017. V obcích do 999 obyvatel byl rovněž zaznamenán nárůst obcí, ve kterých se nacházelo kasino. Kde se počet obcí s kasinem nezměnil, byly obce s 1 000 až 1 999 obyvateli a obce s 100 000 a více obyvateli. Ve zbylých obcích rozdělených do struktury podle počtu obyvatel ubylo obcí s kasinem. Výše zmiňované obce s 5 000 až 9 000 obyvatel, které byly k roku 2017 charakteristické vysokým podílem obcí s kasinem, měly největší propad, co se týče počtu z 37

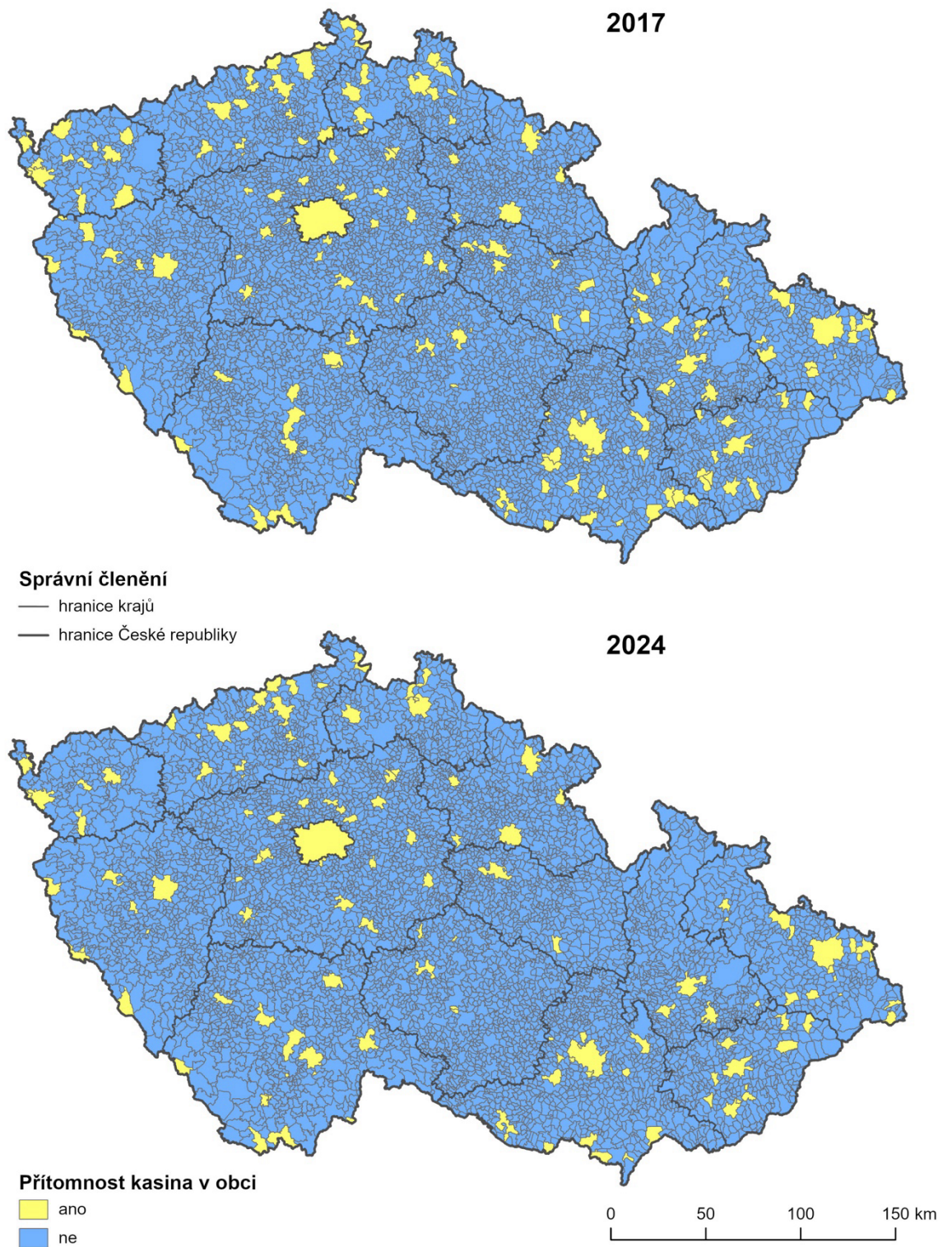
obcí na 17. To je úbytek o 54,05 %. Významnou skupinou obcí s provozem kasina byly nově obce nad 10 000 obyvatel, ty zaujímaly 51,59 % z celkového počtu obcí, ve kterých mělo kasino land-based provozovnu.

Tab. 2 Srovnání počtu s kasinem podle velikostní struktury obcí v České republice k 27. 1. 2017 a k 11. 3. 2024

Struktura obcí	Obce s kasinem			
	2017		2024	
	Abs. četn.	Rel. četn. [%]	Abs. četn.	Rel. četn. [%]
999 a méně	14	9,09	19	15,08
1 000—1 999	8	5,19	8	6,35
2 000—4 999	20	12,99	17	13,49
5 000—9 999	37	24,03	17	13,49
10 000—19 999	32	20,78	23	18,25
20 000—49 999	27	17,53	28	22,22
50 000—99 999	10	6,49	8	6,35
100 000 a více	6	3,90	6	4,76
celkem	154	100,00	126	100,00

Zdroj: ČSÚ (2024), MFČR (2024a), vlastní zpracování

Z prostorového hlediska se ve sledovaném období vývoj výskytu obcí s kasinem v příhraničních oblastech, zejména s na hranicích s Německem a Rakouskem, výrazně nezměnil (Obr. 3) Tyto obce jsou charakteristické tím, že jde většinou o populačně menší obce. Jedná se například o obec Chvalovice na jihozápadě Jihomoravského kraje, obec Strážný na západě Jihočeského kraje, obec Rozvadov na západě Plzeňského kraje anebo Pomezí nad Ohří na západě Karlovarského kraje. Zároveň v populačně větších městech (nad 20 000 obyvatel) se vývoj příliš neprojevil. O něco dynamičtější změna proběhla v obcích uvnitř krajů. Byl vypořádan jev, kdy obce s nově přítomným kasinem se mnohdy nachází v blízkosti obce, ve které dříve kasino bylo. To platí zejména pro Jihočeský, Středočeský, Ústecký kraj a částečně i pro Jihomoravský kraj. Tato situace nastala konkrétně u Českých Budějovicích. Provoz kasina v krajském městě byl ukončen, avšak nově začalo kasino fungovat v jihozápadně sousedící obci Planá a také v obci Lišov, která sice nesousedí přímo, ale nachází se poblíž Českých Budějovicích. Dále byly vypořádané lokality, ve kterých provoz kasina po regulaci v jiné obci nebyl obnoven. Na Šumpersku v Olomouckém kraji tak obce s kasinem zcela vymizely.

Obr. 2 Vývoj obcí s kasinem v České republice k 27. 1. 2017 a k 11. 3. 2024
 (zdroj: ArcČR 4.2 (2023), MFČR (2024a), vlastní zpracování)

Na území ČR bylo v roce 2024 celkem 324 kasin. Vzhledem k počtu kasin v roce 2017, kdy jich bylo 692, se snížil počet o více než polovinu (tab. 3). Absolutně nejvíce kasin bylo k roku 2017 v Praze. Nelze opomenout i Ústecký a Moravskoslezský kraj, u nichž byl podíl na celkový počet výrazný. Za to Kraj Vysočina měl nejmenší počet kasin, a to pouze 4. V naprosté většině krajů k roku 2024 ubylo kasin než tomu bylo v roce 2015. Výjimku měly Jihočeský, Zlínský a Kraj Vysočina, kde naopak přibyl počet kasin. Největší počet kasin byl v Ústeckém kraji, ovšem s poklesem o 43,18 %. Pro Prahu, Olomoucký a Moravskoslezský kraj měla regulace za následek největší úbytek kasin v porovnání s ostatními kraji. Nejméně kasin se nacházelo opět v Kraji Vysočina.

Tab. 3 Srovnání počtu kasin v krajích ČR k 27. 1. 2017 a k 11. 3. 2024

Kraj	Kasina			
	2017		2024	
	Abs. četn.	Rel. četn. [%]	Abs. četn.	Rel. četn. [%]
Hlavní město Praha	125	18,06	21	6,48
Jihočeský	24	3,47	25	7,72
Jihomoravský	61	8,82	33	10,19
Karlovarský	31	4,48	16	4,94
Královéhradecký	17	2,46	12	3,70
Liberecký	50	7,23	16	4,94
Moravskoslezský	83	11,99	24	7,41
Olomoucký	53	7,66	11	3,40
Pardubický	20	2,89	9	2,78
Plzeňský	62	8,96	34	10,49
Středočeský	57	8,24	48	14,81
Ústecký	88	12,72	50	15,43
Vysočina	4	0,58	5	1,54
Zlínský	17	2,46	20	6,17
celkem	692	100,00	324	100,00

Zdroj: MFČR (2024a), vlastní zpracování

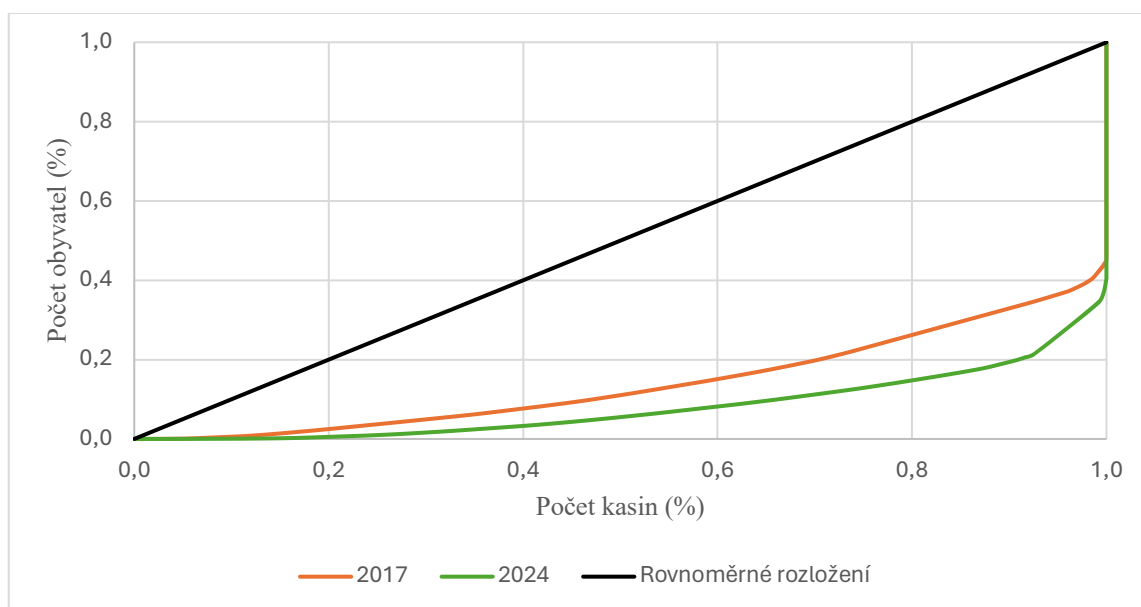
Výrazná regulace počtu kasin ve sledovaném období byla zaznamenána ve velikostní struktuře obcí nad 100 000 obyvatel, kde se snížil počet z 275 na 59, což je úbytek o 78, 55 % (tab. 4). V obcích o velikosti 2 000 až 4 999 obyvatel a 50 000 až 99 000 obyvatel nebyl pokles počtu kasin tak razantní. Ve struktuře obcí s 1 000 až 1 999 obyvatel se zachoval počet kasin stejně jako počet obcí, ve kterých se kasino nacházelo. Nárůst kasin proběhl ve skupině obcí s 999 a méně obyvateli, kde přibýlo o 7 kasin.

Tab. 4 Srovnání počtu kasin podle velikostní struktury obcí České republiky k 27. 1. 2017 a k 11. 3. 2024

Struktura obcí	Kasina			
	2017		2024	
	Abs. četn.	Rel. četn [%]	Abs. četn.	Rel. četn [%]
999 a méně	29	4,19	36	11,11
1 000—1 999	14	2,02	14	4,32
2 000—4 999	23	3,32	19	5,86
5 000—9 999	44	6,36	21	6,48
10 000—19 999	70	10,12	36	11,11
20 000—49 999	163	23,55	79	24,38
50 000—99 999	74	10,69	60	18,52
100 000 a více	275	39,74	59	18,21
celkem	692	100,00	324	100,00

Zdroj: ČSÚ (2024), MFČR (2024a), vlastní zpracování

Lorenzova křivka dokazuje, že prostorová koncentrace kasin na úrovni obcí ČR je znatelně nerovnoměrná (obr. 3). Hodnota Giniho koeficientu pro rok 2024 dosahovala 0,84, což potvrzuje nevyváženost v rozložení kasin. Pro rok 2017 Giniho koeficient vyšel 0,72. Nižší hodnota udává lepší rozmístění než k roku 2024, ale i přesto byla koncentrace velmi nevyvážená. Z grafu navíc plyne, že 90 % všech kasin k roku 2024 se provozuje v obcích, ve kterých žije pouze 20 % populace.

Obr 3. Lorenzova křivka rozložení kasin v obcích ČR k 27. 1. 2017 a k 11. 3. 2024 (zdroj: ČSÚ (2024), MFČR (2024a), vlastní zpracování)

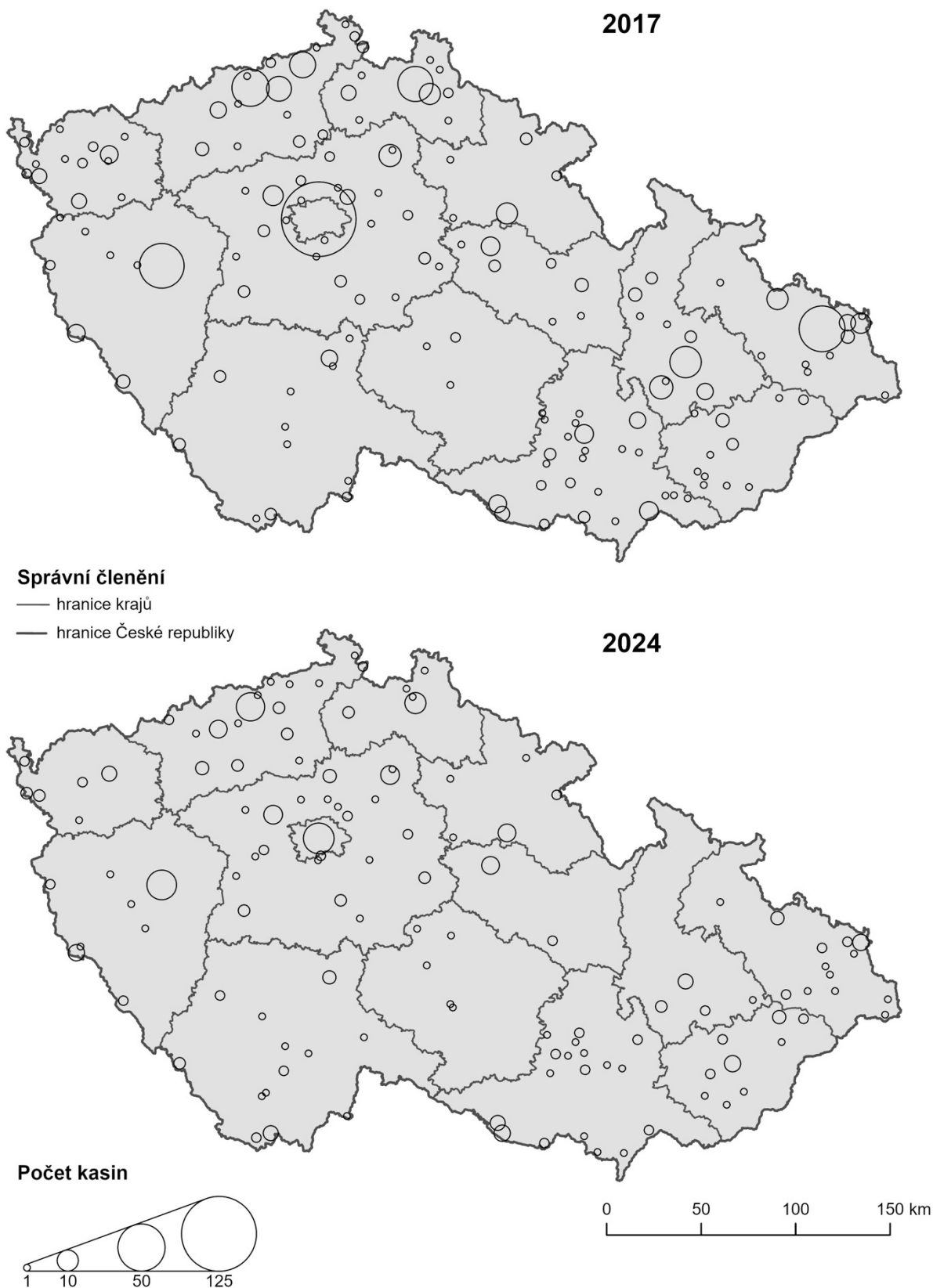
Ačkoliv v populačně větších obcích se nacházelo spíše více kasin, na základě ověření míry souvislosti mezi počtem kasin a počtu obyvatel bylo zjištěno, že tyto proměnné nemají na sebe významný vliv. Korelační koeficient k roku 2017 byl 0,23 a pro rok 2024 dokonce 0,19, tudíž lze hovořit o velmi nízké souvislosti. Hypotéza, že se zvyšujícím se počtem obyvatel bude v obci bude narůstat četnost kasin, byla vyvrácena.

Populačně velká města, jako je například Praha, Ostrava nebo Plzeň, tvořila významnou část na celkový počet kasin. Ty však regulace, aspoň co se týče počtu kasin v obci, zasáhla v mnohých z nich nejrazantněji (obr. 3). Na počátku roku 2017 měla Praha nejvíce kasin. Celkový počet k tomuto datu byl 125 kasin. Avšak po omezení hazardu v hlavním městě se k roku 2024 distribuce omezila na pouhých 21 kasin, což představuje pokles o 83,20 %. Podobný vývoj měla například i Ostrava, která byla na druhém místě s četností kasin. Zde počet kasin enormně propadnul o 95,74 % ze 47 na 2 kasina na území města. Dalšími většími městy, které zasáhlo omezení kasin, byly v Jihomoravském kraji Hodonín a Vyškov, v Moravskoslezském kraji Orlová a Opava, v Olomouckém kraji Olomouc, Prostějov a Přerov, v Libereckém kraji Liberec. Úbytek se ve výčtu těchto lokalit pohyboval v rozmezí 60 až 77 %.

Ve dvou větších městech, které měly nemalý počet provozoven (celkem 15 a 10), dokonce kasina zcela zanikla. Konkrétně to byl v Ústeckém kraji Děčín s 46 799 obyvateli a v Libereckém kraji Jablonec nad Nisou s 46 226 obyvateli k 31. 12. 2023. I v Havířově, spadající do struktury obcí s 50 000 až 99 999 obyvateli, byl provoz čtveřici kasin naprosto regulován.

Žádná změna v počtu kasin nestala u 32 obcí. Jednalo se především o obce do 20 000 obyvatel s jedním kasinem. K navýšení počtu provozoven došlo ve 14 obcí. Za zmínku stojí příhraniční obce Chvalovice v Jihomoravském kraji a Pomezí nad Ohří, kde v obou přibýlo jedno kasino, přestože se jedná o obce do 999 obyvatel. Nejvyšší přírůstek měly obce Litoměřice a Louny v Ústeckém kraji a Valašské Meziříčí, ve kterých se počet obyvatel pohybuje kolem 20 tisíc. U prvních dvou měst se počet kasin zvýšil z 1 na 3 a ve Valašském Meziříčí dokonce z 1 na 4.

Ve 39 obcích vznikly zcela nově land-based provozovny kasin, a to v počtu 1 až 2 kasina v dané obci. Z téměř třetiny se jednalo o obce do 999 obyvatel. Mezi ně patří i obec Planá v Jihočeském kraji, která byla již dříve zmíněna. Vzhledem k zákazu činnosti kasina v sousedících Českých Budějovicích se tak s největší pravděpodobností provoz přesunul právě sem, a to v počtu 2 kasin.

Obr. 4 Vývoj počtu kasin v obcích ČR k 27. 1. 2017 a k 11. 3. 2024
 (zdroj: ArcČR 4.2 (2023), MFČR (2024a), vlastní zpracování)

4.2 Prostorové rozšíření heren

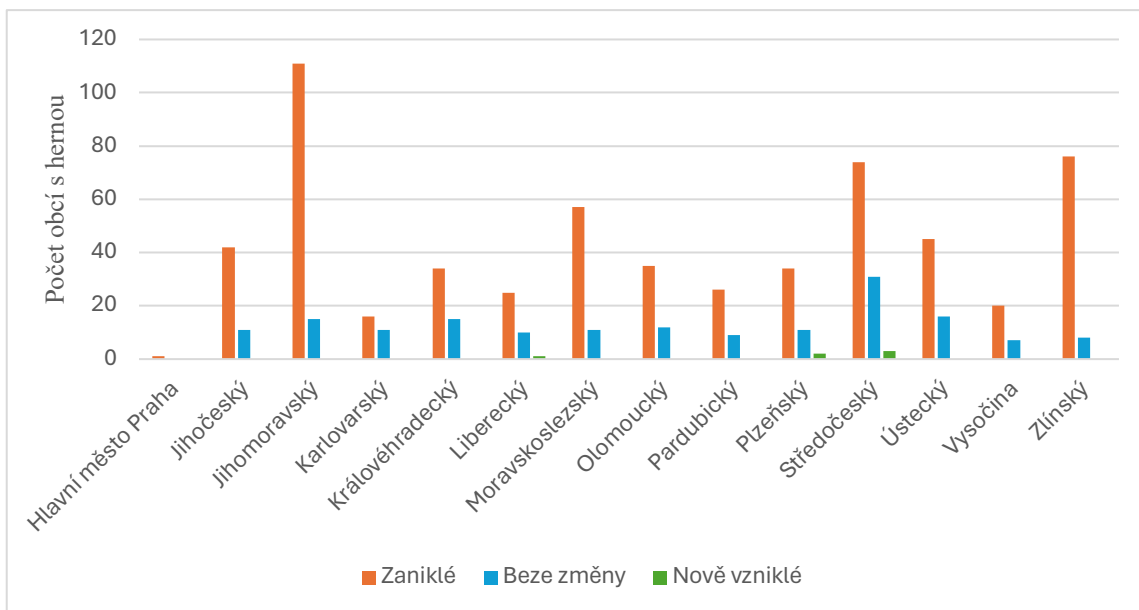
Regulace vyvolaná vlivem zákona postihla herny mnohem větší míře než případy kasin. K datu 11. 3. 2024 bylo v České republice 173 obcí, ve kterých se nacházela aspoň jedna herna. To je pokles o 77,34 % oproti stavu k 27. 1. 2017, kdy se na území ČR nacházelo celkem 763 obcí s hernou. Nejvýraznější pokles počtu obcí s hernou byl ve Zlínském kraji s úbytkem o 90,48 %. Naopak nejmenší úbytek byl v Karlovarském kraji, kde se snížil počet obcí s hernou o 59,26 %. Středočeský kraj měl k roku 2024 nejvíce obcí, ve kterých se nacházela herna.

Tab. 5 Srovnání počtu obcí s hernou v krajích ČR k 27. 1. 2017 a k 11. 3. 2024

Kraj	Obce s hernou			
	2017		2024	
	Abs. četn.	Rel. četn [%]	Abs. četn.	Rel. četn [%]
Hlavní město Praha	1	0,13	0	0,00
Jihočeský	53	6,95	11	6,36
Jihomoravský	126	16,51	15	8,67
Karlovarský	27	3,54	11	6,36
Královéhradecký	49	6,42	15	8,67
Liberecký	35	4,59	11	6,36
Moravskoslezský	68	8,91	11	6,36
Olomoucký	47	6,16	12	6,94
Pardubický	35	4,59	9	5,20
Plzeňský	45	5,90	13	7,51
Středočeský	105	13,76	34	19,65
Ústecký	61	7,99	16	9,25
Vysočina	27	3,54	7	4,05
Zlínský	84	11,01	8	4,62
celkem	763	100,00	173	100,00

Zdroj: MFČR (2024a), vlastní zpracování

Vývoj ve změně obcí s hernou měl naprosto odlišný charakter, než jak tomu bylo u obcí s kasinem (obr. 5) Pouze ve třech krajích přibyla nově obce s provozovnou herny, a to 3 obce ve Středočeském, dvě v Plzeňském kraji a v Libereckém kraji pouze jedna. V ostatních krajích herna v obci zanikla, respektive zůstala.

Obr. 5 Vývoj počtu obcí s hernou v krajích ČR v období let 2017–2024 (zdroj: MFČR (2024a), vlastní zpracování)

Omezení provozu heren nejvíce zasáhla obce s 999 a méně obyvateli, kde se počet obcí s hernou enormně snížil ze 127 na pouhé 3 obce (tab. 6). To představuje pokles o 97,64 %. Taktéž obce s 1 000 až 4 999 obyvateli ovlivnila regulace obrovským způsobem. Tyto obce k roku 2017 tvořily největší podíl na celkový počet obcí s hernou, avšak k roku 2024 už neměly takový význam na podíl z celkového počtu. Obce s 20 000 až 49 999 obyvateli úbytek postihl nejméně. Nejvíce obcí s hernou byl v roce 2024 u struktury obcí 5 000 až 9 999 obyvateli.

Tab. 6 Srovnání počtu obcí s hernou podle velikostní struktury obcí v ČR k 27. 1. 2017 a k 11. 3. 2024

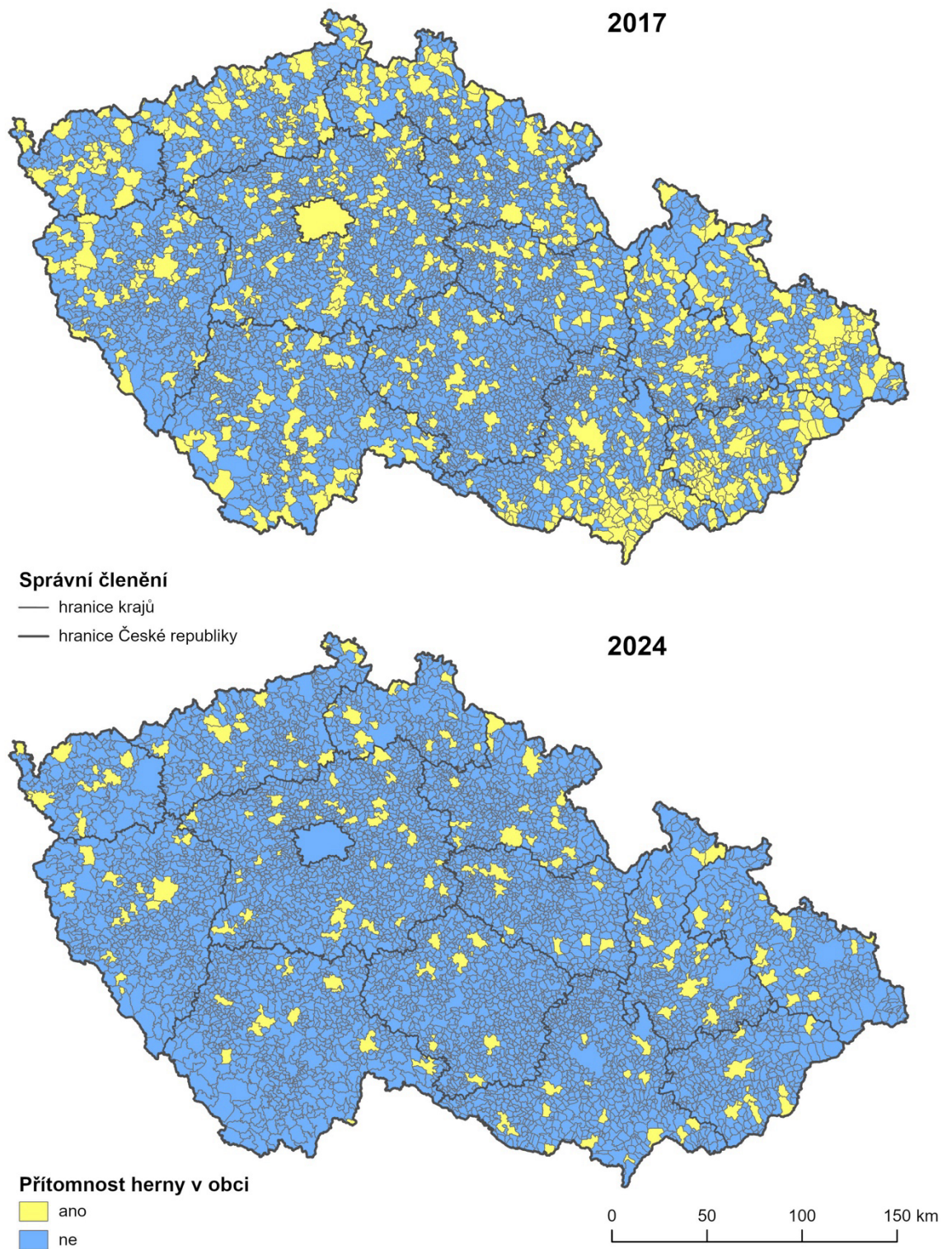
Struktura obcí	Obce s hernou			
	2017		2024	
	Abs. četn.	Rel. četn. [%]	Abs. četn.	Rel. četn. [%]
999 a méně	127	16,64	3	1,73
1 000—1 999	154	20,18	8	4,62
2 000—4 999	248	32,50	31	17,92
5 000—9 999	116	15,20	57	32,95
10 000—19 999	62	8,13	39	22,54
20 000—49 999	38	4,98	27	15,61
50 000—99 999	12	1,57	6	3,47
100 000 a více	6	0,79	2	1,16
celkem	763	100,00	173	100,00

Zdroj: ČSÚ (2024), MFČR (2024a), vlastní zpracování

Jak bylo již uvedeno, regulace obcí s hernou byla ohromná. Nejvýrazněji tuto změnu zle sledovat v Jihomoravském kraji, kde takřka všechny obce na jihu měly hernu (obr. 6). Po zavedení zákona zůstal provoz herny pouze v minimu těchto obcí. Ve Zlínském kraji v regionu Slovácka byl vývoj totožný. Za povšimnutí stojí odlišná situace v pohraničí, než jak tomu bylo u obcí s kasinem. I zde na mnohých lokalitách provoz herny v obci zanikl. Úplná regulace se týkala dokonce poloviny krajských měst (Praha, Brno, Ostrava, Liberec, České Budějovice, Ústí nad Labem a Jihlava).

Obce, ve kterých se herna začala nově provozovat, dle struktury obcí, je možné vnímat jako menší obce. Největší z nich, město Dobřany s 6 345 obyvateli k 31. 12. 2023, se nacházela v Plzeňském kraji jihozápadně od krajského města. U zbylých pěti (v Libereckém kraji Žandov, v Plzeňském kraji Líně a ve Středočeském kraji Loděnice, Klecany a Kouřim) se počet obyvatel pohyboval v rozmezí 2 000 až 4 999 obyvatel. Všechny byly polohou situovány do periferií větších měst.

V kapitole o prostorovém rozšíření kasin, byla řešena situace na Šumpersku. V této lokalitě přestal provoz kasin v obcích působit, avšak nadále zde k roku 2024 byla přítomna herna. To platí pro Mohelnici, Šumperk, Šternberk, Uničov a Zábřeh.

Obr. 6 Vývoj obcí s hernou v České republice k 27. 1. 2017 a k 11. 3. 2024
 (zdroj: ArcČR 4.2 (2023), MFČR (2024a), vlastní zpracování)

K roku 2024 se na území ČR nacházelo celkem 351 heren. To je ve srovnání se stavem v roce 2017 skoro 90 % pokles. V tomto roce bylo v České republice až 3 355 heren (tab. 7). Nejvíce v počtu vynikal Moravskoslezský kraj, u kterého byl zároveň úbytek nejrozsáhlejší. Z počtu 462 heren jich zůstalo jen 18, což je snížení v počtu o 96, 10 %. Obdobný vývoj měly i Jihomoravský a Zlínský kraj. Za to například v Praze herny zcela vymizely. Nejméně regulace postihla Karlovarský a Plzeňský kraj, ve kterých úbytek dosahoval necelých 80 %, avšak i přesto se jedná o výrazný propad v počtu heren.

Tab. 7 Srovnání počtu heren v krajích ČR k 27. 1. 2017 a k 11. 3. 2024

Kraj	Herny			
	2017		2024	
	Abs. četn.	Rel. četn. [%]	Abs. četn.	Rel. četn. [%]
Hlavní město Praha	108	3,22	0	0,00
Jihočeský	161	4,80	13	3,70
Jihomoravský	408	12,16	24	6,84
Karlovarský	175	5,22	36	10,26
Královéhradecký	216	6,44	25	7,12
Liberecký	164	4,89	23	6,55
Moravskoslezský	462	13,77	18	5,13
Olomoucký	224	6,68	34	9,69
Pardubický	163	4,86	16	4,56
Plzeňský	169	5,04	34	9,69
Středočeský	378	11,27	55	15,67
Ústecký	304	9,06	45	12,82
Vysočina	106	3,16	13	3,70
Zlínský	317	9,45	15	4,27
celkem	3 355	100,00	351	100,00

Zdroj: MFČR (2024a), vlastní zpracování

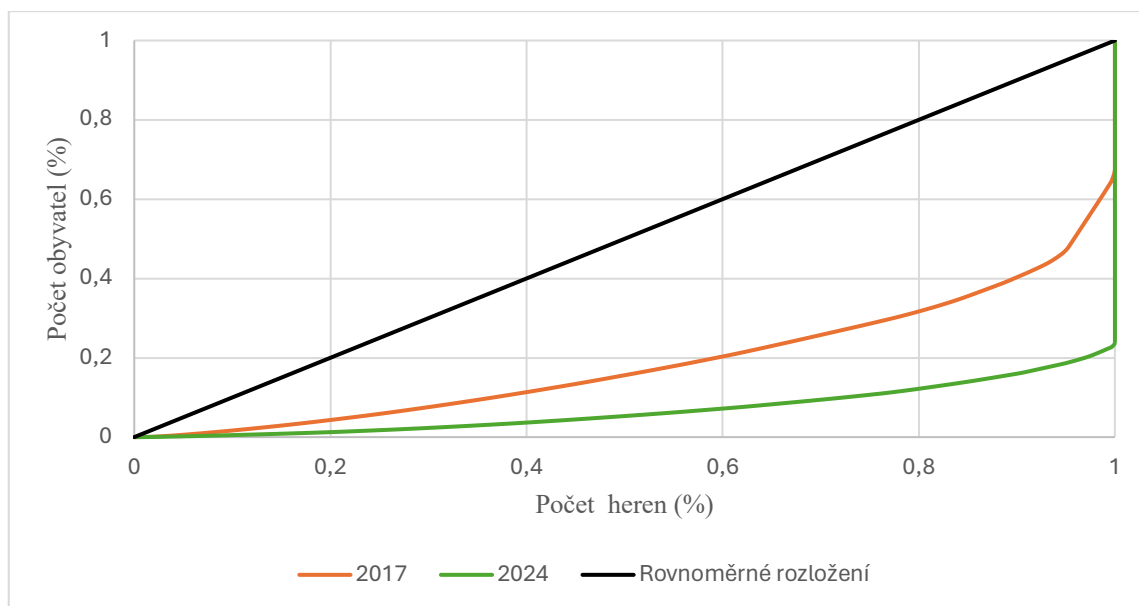
Změna ve vývoji počtu heren proběhla opět nejrazantněji ve struktuře obcí do 999 obyvatel, kde ze 155 heren zůstali pouhé 4 (tab. 8). V obcích s 1 000 až 1 999 obyvateli a v obcích nad 100 000 obyvatel byl také úbytek výrazný, propad počtu heren se pohyboval kolem 96 % oproti stavu k roku 2017. Nejmenší, byť stále značný, úbytek nastal u obcí s 10 000 až 19 999 obyvateli. Provozy heren v těchto obcích měly největší podíl na celkový počet heren. Celkem se jich v této struktuře obcí nacházelo 103 heren.

Tab. 8 Srovnání počtu heren podle velikostní struktury obcí v ČR k 27. 1. 2017 a k 11. 3. 2024

Struktura obcí	Herny			
	2017		2024	
	Abs. četn.	Rel. četn. [%]	Abs. četn.	Rel. četn. [%]
999 a méně	155	4,62	4	1,14
1 000—1 999	206	6,14	8	2,28
2 000—4 999	530	15,80	38	10,83
5 000—9 999	531	15,83	83	23,65
10 000—19 999	492	14,66	103	29,34
20 000—49 999	653	19,46	73	20,80
50 000—99 999	365	10,88	23	6,55
100 000 a více	423	12,61	19	5,41
celkem	3 355	100,00	351	100,00

Zdroj: ČSÚ (2024), MFČR (2024a), vlastní zpracování

Prostorová koncentrace heren na úrovni obcí ČR, jak zobrazuje Lorenzova křivka, je prokazatelně nerovnoměrná (obr. 7). V roce 2024 činila hodnota Giniho koeficientu 0,86. To vypovídá o nevyváženosti v rozmístění. O něco lépe na tom bylo rozložení heren v roce 2017, kdy Giniho koeficient měl hodnotu 0,63.

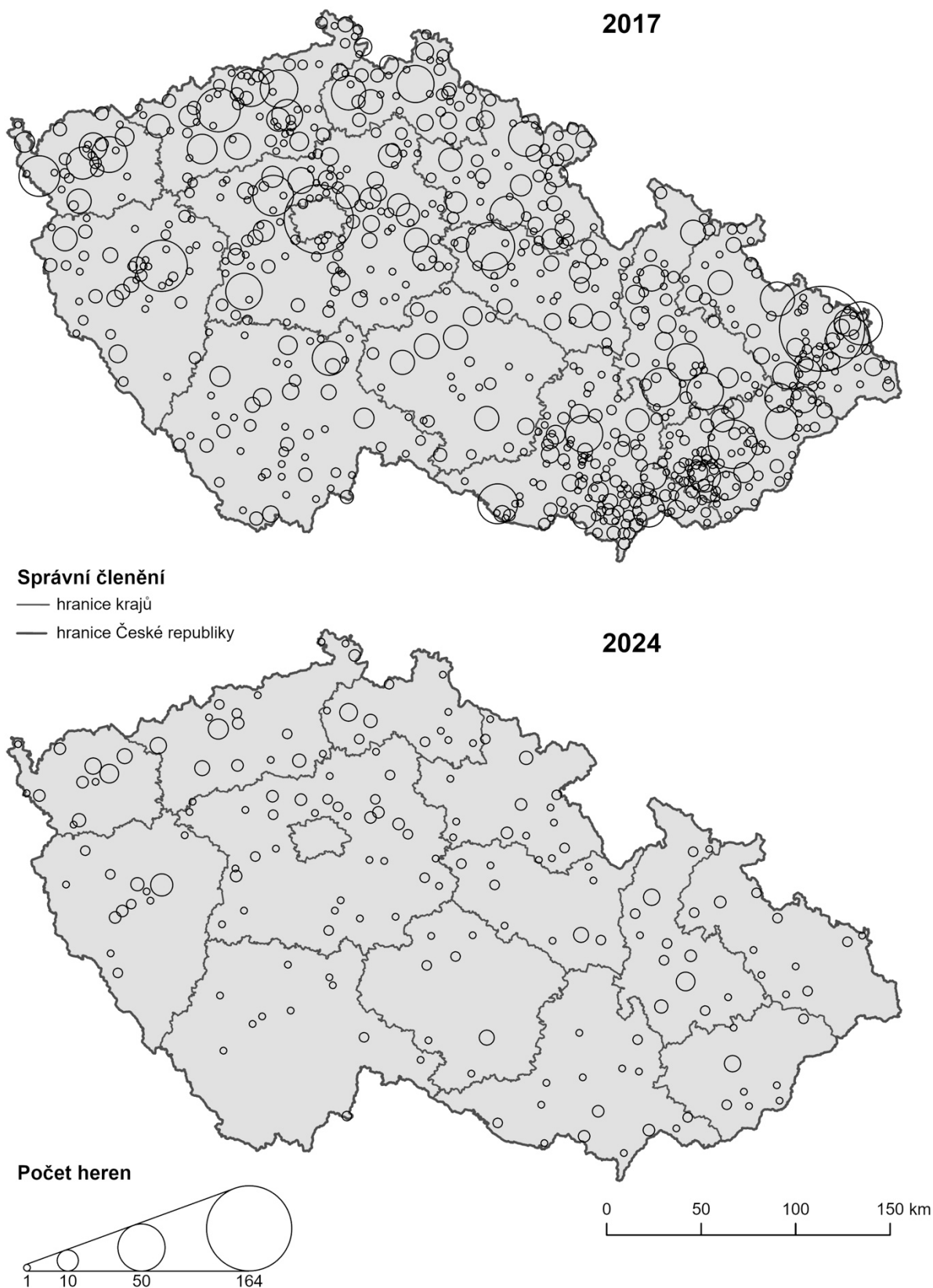
Obr 7. Lorenzova křivka rozložení heren v obcích ČR k 27. 1. 2017 a k 11. 3. 2024 (zdroj: ČSÚ (2024), MFČR (2024a), vlastní zpracování)

Při ověřování míry souvislosti mezi počtem heren a počtu obyvatel měl korelační koeficient k roku 2017 nejsilnější vztah k těmto proměnnám. Jeho hodnota činila 0,48. Z toho již lze usuzovat jistou souvislost mezi proměnnými. Naopak za rok 2024 hodnota korelačního koeficientu vyšla 0,27, a tedy souvislost, že počet obyvatel má významný vliv na počet heren, nebyla prokázána.

Počet heren v obcích ČR se po zavedení zákona regulující činnost hazardu enormně změnil (obr. 8). Moravskoslezský kraj měl obecně největší propad v počtu provozoven heren. Například v Ostravě, kde bylo nejvíce heren v rámci České republiky, herny zcela zanikly. I v Havířově a Třinci, ve kterých byl významný počet heren a zároveň se jedná o populačně velká města, vymizel tento typ provozoven hazardního hraní. Praha, která měla po Ostravě nejvíce provozoven (108 heren), land-based provozovny taktéž naprosto omezila. Úbytek počtu heren je u většiny obcí, ve kterých se herny nadále vyskytují, je tak enormní, že po regulaci zůstalo jen zlomek heren. Největší pokles byl zaznamenán v Pardubicích. Počet heren se zde snížil z 52 na 1 hernu. Pro obce, ve kterých není změna v počtu heren drastická, je charakteristickým znakem malý počet provozoven, a navíc se především jednalo o populačně menší obce s 2 000 až 10 000 obyvateli. K roku 2024 se nejvíce heren nacházelo v Plzni a to celkem 11 provozoven.

V celkem 9 obcích zůstává počet heren neměnný, a to konkrétně v Jihomoravském kraji Moravský Krumlov, v Karlovarském kraji Pomezí nad Ohří a Hranice, v Moravskoslezském kraji Úvalno, v Olomouckém kraji Šternberk, ve Středočeském kraji Zruč nad Sázavou, v Ústeckém kraji Bílina a Horní Jiřetín a ve Zlínském kraji Bojkovice. Avšak tyto obce měly v zásadě pouze jednu hernu až na Bílinu a Šternberk, kde se provozovaly 3 herny a obec Úvalno, ve které byly 2 herny.

Jediný případ navýšení počtu heren nastal v Ústeckém kraji ve městě Rumburk, který se polohou nachází ve Šluknovském výběžku. Městu se 10 861 obyvateli k 31. 12. 2023 zvýšil počet z jedné herny na celkem 3 provozovny. Dále v 6 dříve zmíněných obcích vzniká nově provoz herny, vždy však jde o jednu v obci.

Obr. 8 Vývoj počtu heren v obcích ČR k 27. 1. 2017 a k 11. 3. 2024
 (zdroj: ArcČR 4.2 (2023), MFČR (2024a), vlastní zpracování)

4.3 Prostorové rozšíření sázkových kanceláří

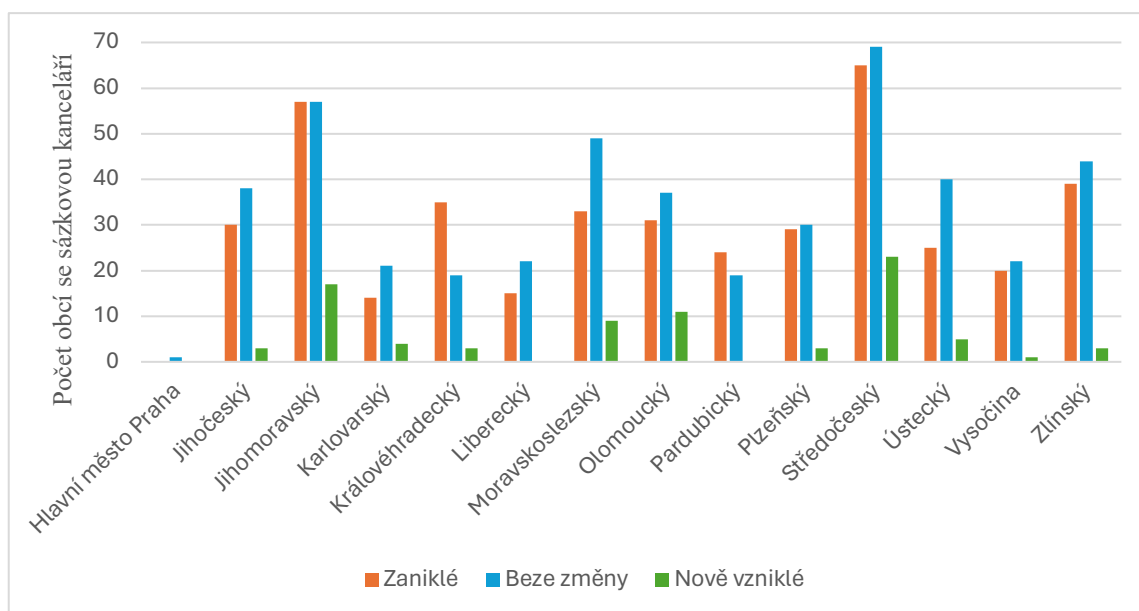
V České republice k 11. 3. 2024 mohou provozovat 4 sázkové kanceláře land-based kurzové sázení, a to Chance, Evona, Fortuna a Tipsport. V roce 2016 působilo na českém trhu až 10 sázkových kanceláří poskytující land-based kurzové sázení. Kromě Chance, Fortuny a Tipsportu nabízely tento typ služeb KAJOTbet, Maxi-Tip, Sazkabet, Startip Synottip, Tip & Cash a Victoria-Tip (Řezníček, 2016). K březnu roku 2024 se na území ČR nacházelo celkem 550 obcí, ve kterých byla sázková kancelář (tab. 9). To je o 37,85 % méně obcí, než v roce 2016. Největší pokles počtu obcí se sázkovou kanceláří proběhl v Královéhradeckém kraji, kde jich ubylo o téměř 60 %. Naopak v Moravskoslezském kraji byl úbytek počtu obcí se sázkovou kanceláří nejmenší ve srovnání s ostatními kraji. Obce ve Středočeském kraji měly nejvýznamnější podíl, stejně jako v roce 2016, na celkový počet obcí, ve kterých byla sázková kancelář.

Tab. 9 Počet obcí se sázkovou kanceláří v krajích ČR k 31. 3. 2016 a k 11. 3. 2024

Kraj	Obce se sázkovou kanceláří			
	2015		2024	
	Abs. četn.	Rel. četn. [%]	Abs. četn.	Rel. četn. [%]
Hlavní město Praha	1	0,11	1	0,18
Jihočeský	68	7,68	41	7,45
Jihomoravský	114	12,88	74	13,45
Karlovarský	35	3,95	25	4,55
Královéhradecký	54	6,10	22	4,00
Liberecký	37	4,18	22	4,00
Moravskoslezský	82	9,27	58	10,55
Olomoucký	68	7,68	48	8,73
Pardubický	43	4,86	19	3,45
Plzeňský	59	6,67	33	6,00
Středočeský	134	15,14	92	16,73
Ústecký	65	7,34	45	8,18
Vysočina	42	4,75	23	4,18
Zlínský	83	9,38	47	8,55
celkem	885	100,00	550	100,00

Zdroj: Řezníček (2016), webové portály sázkových kanceláří, vlastní zpracování

Ve Středočeském kraji ubylo a zároveň nově přibylo nejvíce obcí se sázkovou kanceláří (obr. 9). Významný byl úbytek počtu obcí byl i v Jihomoravském kraji, kde zaniklo celkem 57 obcí, ve kterých se nacházela sázková kancelář. V Kraji Vysočina provoz sázkové kanceláře vznikl pouze v jedné obci a v Libereckém a Pardubickém kraji nepřibyla nově žádná obec.

Obr. 9 Vývoj počtu obcí s se sázkovou kanceláří v krajích ČR v období let 2017–2024 (zdroj: Řezníček (2016), webové portály sázkových kanceláří, vlastní zpracování)

Dle velikostní struktury obcí byl vývoj v počtu obcí se sázkovou kanceláří nejpatrnější v obcích s 1 000 až 1 999 obyvateli (tab. 10). Tyto obce měly úbytek počtu o více než 60 %. Nejméně výrazná změna byla vyzorována v obcích s 10 000 a více obyvateli, kde k poklesu o 3 obce s provozem sázkové kanceláře dochází pouze v obcích s 10 000 až 19 000 obyvateli a k nárůstu o 2 obce ve struktuře obcí s 20 000 až 49 999 obyvateli. Na celkový počet obcí, ve kterých se provozovala sázková kancelář, měly nejvýznamnější podíl obce s 2 000 až 4 999 obyvateli jak k roku 2016, tak i v roce 2024.

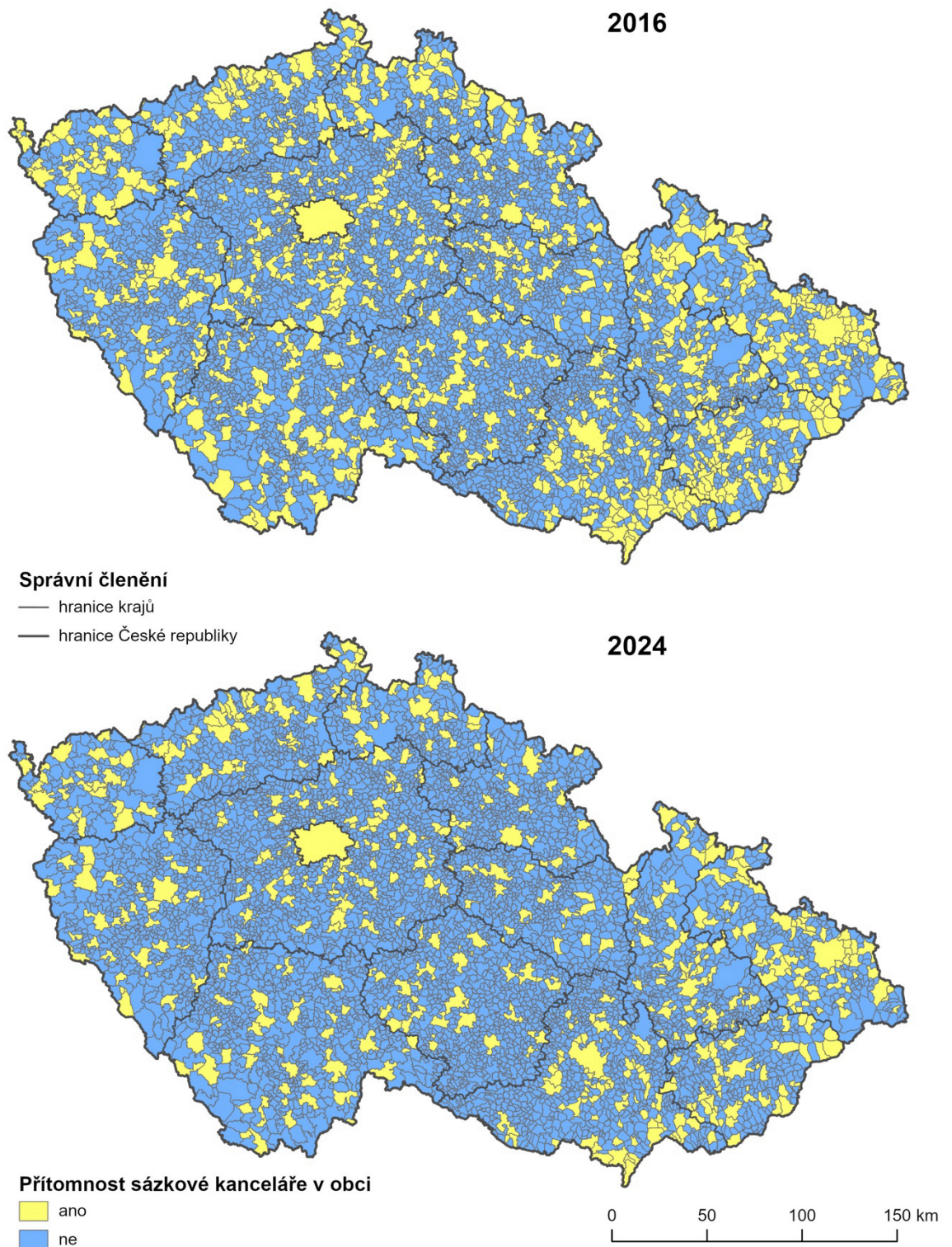
Tab. 10 Srovnání počtu obcí se sázkovou kanceláří hernou podle velikostní struktury obcí ČR k 31. 3. 2016 a k 11. 3. 2024

Struktura obcí	Obce se sázkovou kanceláří			
	2016		2024	
	Abs. četn.	Rel. četn. [%]	Abs. četn.	Rel. četn. [%]
999 a méně	111	12,54	59	10,73
1 000—1 999	203	22,94	78	14,18
2 000—4 999	303	34,24	165	30,00
5 000—9 999	138	15,59	117	21,27
10 000—19 999	69	7,80	66	12,00
20 000—49 999	44	4,97	46	8,36
50 000—99 999	11	1,24	11	2,00
100 000 a více	6	0,68	6	1,09
celkem	885	100,00	550	100,00

Zdroj: Řezníček (2016), ČSÚ (2024), webové portály sázkových kanceláří, vlastní zpracování

Změna v rozmístění obcí se sázkovou kanceláří souvisí především s provozovateli, kteří již nenabízejí land-based kurzové sázení, respektive nově poskytují. Vývoj lze pozorovat jednak u Královehradeckého kraje, kde jak je již známo, ubylo nevíce obcí se provozem sázkové kanceláře, jednak v příhraničních obcích na jihu Moravy (obr. 10). V těchto lokalitách téměř sázková kancelář v obci nově nevzniká.

Rovněž byl zaznamenán podobný trend, jako v případě kasin, kdy se v jedné obci přestala provozovat sázková kancelář a v sousední obci provoz sázkové kanceláře nově začal působit. Tento jev platí zejména pro Středočeský, Olomoucký kraj a částečně i pro Moravskoslezský a Jihomoravský kraj. Obce, ve kterých nově přibyla provozovna sázkové kanceláře, měly ve většině případů do 2 000 obyvatel. Pouze u 14 z 82 byla struktura obcí do 4 999. Největší takovou obcí byly Psáry s 4 226 obyvateli, které se nachází ve Středočeském kraji jihovýchodně od Prahy.

Obr. 10 Vývoj obcí se sázkovou kanceláří v České republice k 31. 3. 2016 a k 11. 3. 2024 (zdroj: Řezníček (2016), ArcČR 4.2 (2023), webové portály sázkových kanceláří, vlastní zpracování)

K 11. 3. bylo v České republice celkem 1 800 sázkových kanceláří, což je o skoro 50 % méně, než v roce 2016 (tab. 11). Nejvíce se jich nacházelo v Moravskoslezském kraji, kde byl i nejnižší úbytek ve sledovaném období ve srovnání s ostatními kraji. Nejvyšší pokles v počtu sázkových kanceláří byl zaznamenán opět zaznamenán u Královéhradeckého kraje, který měl i nejmenší podíl na celkový počet v roce 2024. Významný úbytek byl i případě Pardubického kraje.

Tab. 11 Srovnání počtu sázkových kanceláří v krajích ČR k 31. 3. 2016 a k 11. 3. 2024

Kraj	Sázkové kanceláře			
	2016		2024	
	Abs. četn.	Rel. četn. [%]	Abs. četn.	Rel. četn. [%]
Hlavní město Praha	305	8,66	186	10,33
Jihočeský	221	6,27	107	5,94
Jihomoravský	382	10,84	199	11,06
Karlovarský	141	4,00	68	3,78
Královéhradecký	162	4,60	49	2,72
Liberecký	137	3,89	64	3,56
Moravskoslezský	520	14,76	327	18,17
Olomoucký	229	6,50	143	7,94
Pardubický	163	4,63	54	3,00
Plzeňský	169	4,80	77	4,28
Středočeský	367	10,42	191	10,61
Ústecký	322	9,14	162	9,00
Vysočina	125	3,55	58	3,22
Zlínský	280	7,95	115	6,39
celkem	3523	100,00	1800	100,00

Zdroj: Řezníček (2016), webové portály sázkových kanceláří, vlastní zpracování

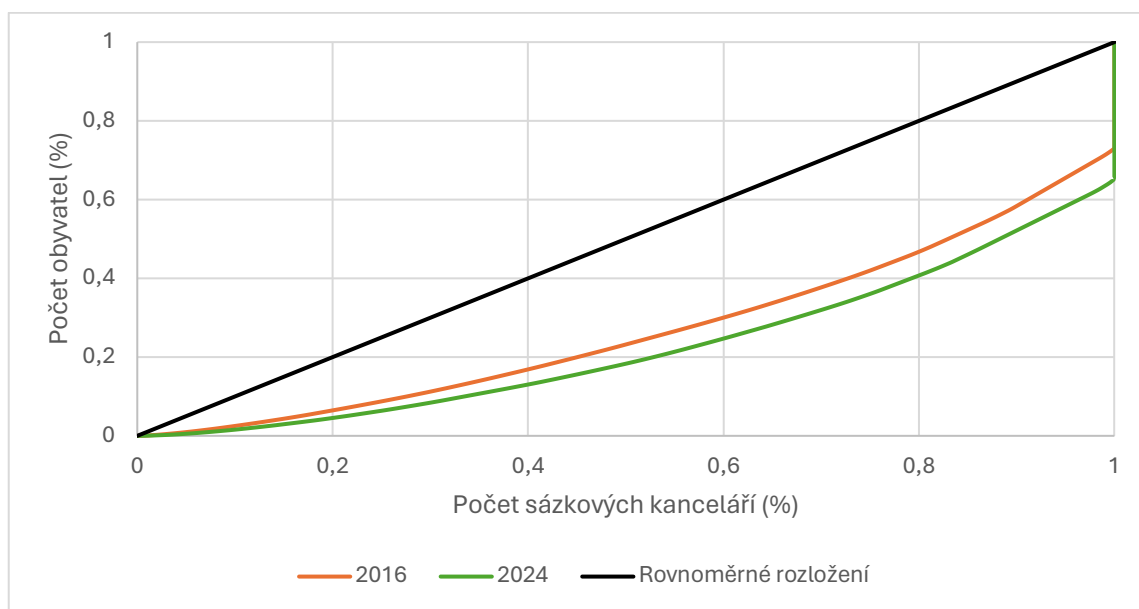
Úbytek sázkových kanceláří se nejvýrazněji projevil u obcí s 1 000 až 1 999 obyvateli, a to s poklesem o 66,53 %. Také ve struktuře obcí s 2 000 až 4 999 obyvateli se ve velké míře snížil počet provozoven sázkových kanceláří. V obcích se 100 000 a více obyvateli došlo k nejmenšímu poklesu, a navíc se v této struktuře obcí k roku 2024 nacházelo nejvíce sázkových kanceláří, celkem 425 provozoven.

Tab. 12 Srovnání počtu sázkových kanceláří podle velikostní struktury obcí ČR k 31. 3. 2016 a k 11. 3. 2024

Struktura obcí	Sázkové kanceláře			
	2016		2024	
	Abs. četn.	Rel. četn. [%]	Abs. četn.	Rel. četn. [%]
999 a méně	128	3,63	66	3,67
1 000—1 999	248	7,04	83	4,61
2 000—4 999	518	14,70	213	11,83
5 000—9 999	437	12,40	213	11,83
10 000—19 999	469	13,31	232	12,89
20 000—49 999	699	19,84	373	20,72
50 000—99 999	380	10,79	195	10,83
100 000 a více	644	18,28	425	23,61
celkem	3523	100,00	1800	100,00

Zdroj: Řezníček (2016), ČSÚ (2024), MFČR (2024), vlastní zpracování

Sázkové kanceláře měly nejrovnoměrnější prostorové rozložení, než jak tomu bylo případě heren a kasin (obr 11). To dokládá i Giniho koeficient, který pro 2024 vyšel 0,55 a o něco lépe v roce 2016, kdy měl hodnotu 0,45. Obecně se tedy sázkové kanceláře vyznačují rovnoměrněji rozloženou sítí provozoven.

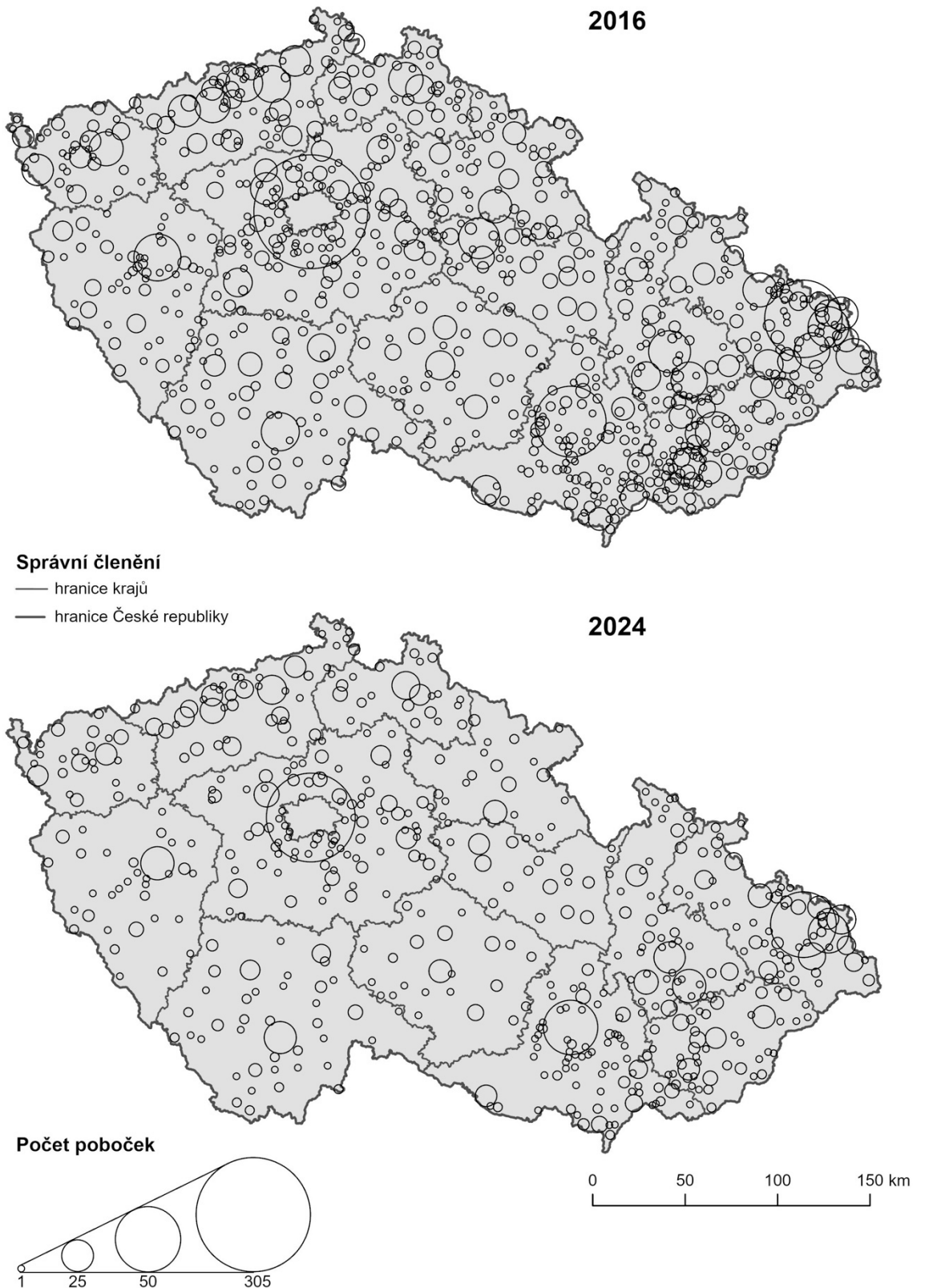
Obr 11. Lorenzova křivka rozložení sázkových kanceláří v obcích ČR 31. 3. 2016 a k 11. 3. 2024 (zdroj: Řezníček (2016), ČSÚ (2024), webové portály sázkových kanceláří, vlastní zpracování)

Korelační koeficient počtu sázkových kanceláří a obyvatel vykazuje významnější vzájemnou souvislost na rozdíl od heren nebo kasin. Nejsilnější vztah mezi proměnnými nastal k roku 2016, kdy hodnota korelačního koeficientu vyšla 0,54. Pro rok 2024 měl korelační koeficient hodnotu 0,43, přičemž se jedná o ne tak silnou, ale stále významnou míru souvislosti mezi proměnnými.

V obecné rovině, co do množství, se sázkové kanceláře soustřeďují do větších měst. Největší počet sázkových kanceláří byl situován do tří největších měst. Změna v počtu dochází i u nich. V Praze, jakožto město s absolutně nejvyšším počtem sázkových kanceláří, se množství snížilo o skoro 40 % ze 305 na 186 provozoven. Obdobný procentuální pokles nastal i v Brně, kde se zmenšil počet ze 118 na 70 sázkových kanceláří. O něco lépe na tom byla Ostrava, v ní úbytek dosahoval 27,66 % a celkem se k roku 2024 na jejím území nacházelo 102 provozoven sázkových kanceláří. Výrazný pokles zasáhl Pardubice a Zlín. V obou krajských městech přestalo působit 29 sázkových kanceláří a po této ztrátě působilo v každém z nich 10 provozoven. Havířov, který náleží do velikostní struktury obcí s 50 000 až 99 999 obyvateli, postihla změna počtu minimálně. Ze 39 sázkových kanceláří k roku 2016 se množství změnilo na celkem 38 k roku 2024. Naopak enormní propad počtu sázkových kanceláří byl například v České Třebové, Lysé nad Labem a Koprivnici, ve kterých byl více než 83% úbytek.

Vývoj v množství provozoven neproběhl u 142 obcí. V nich se však nejčastěji nacházela pouze jedna sázková kancelář a co do počtu obyvatel to byly spíše menší obce. Největší takovou obcí byl v Ústeckém kraji Litvínov s 22 512 obyvateli k 31. 12. 2023 a zároveň se v něm provozovalo nejvíce sázkových, celkem 10 provozoven.

Obce, ve kterých došlo k nárůstu počtu sázkových kanceláří, bylo celkem 23. Ve většině z nich přibýlo o jednu provozovnu navíc. V Bohumíně a v Kojetíně narostl počet dokonce o 3 sázkové kanceláře a ve Fulneku a Klášterci nad Ohří o 2 provozovny. V obcích, kde dříve nebyla žádná pobočka sázkové kanceláře, začala nyní působit sázková kancelář s jednou provozovnou. Pouze u 4 z 82 obcí vznikají až 2 provozovny. Byly to v Jihočeském kraji Lipno nad Vltavou a Ledenice, v Jihomoravském kraji obec Vrbovec a v Moravskoslezském kraji obec Karlovice.

Obr. 12 Vývoj počtu sázkových kanceláří v obcích ČR k 31. 3. 2016 a k 11. 3. 2024 (zdroj: Řezníček (2016), ArcČR 4.2 (2023), webové portály sázkových kanceláří, vlastní zpracování)

5 Diskuse

Změna rozmístění herního prostoru a sázkových kanceláří po vydání Zákona o hazardních hrách v největším rozsahu postihla herny. Jednak se snížil počet obcí s hernou ze 763 na 173, kde enormní ztrátu měly menší obce do 4 999 obyvatel. Ty k roku 2024 tvořily sotva čtvrtinový podíl na počet obcí s hernou, a přitom v roce 2017 byly obce s hernou skoro ze 70 % přítomny právě v těchto menších obcích. Navíc došlo k extrémnímu propadu množství heren jako takových. Souvislost mezi počtem heren a počtem obyvatel lze zvažovat pouze k roku 2017, jak bylo statisticky ověřeno. Činnost heren v absolutní míře regulovala i některá krajská města. Obecně tedy až na výjimečné případy, kdy se v jedné obci zvýšil počet heren a v 6 obcích herny nově vznikají, se herny z reálného prostředí vytrácejí. Hlavním důvodem je onen zákon, který stanovuje podmínky pro provoz heren, ale i možnost obcí regulovat nebo zcela zakázat herny na svém území. Dalším vlivem může být i přesun hráčů do online prostředí kvůli dostupnosti a lákavým bonusům (Chomynová et al. 2023).

Kasina postihla regulace v menší míře, než jak tomu bylo v případě heren. Obecně kasina mají na trhu s hazardními hrami malý podíl a jsou považována na rozdíl od heren jako méně problémová (Fiedor, 2020). I přesto byly vyzpozorovány podstatné změny v určitých lokalitách. Obcí s kasinem ubylo o 18 %. K roku 2024 jich bylo 126. Počet obcí s kasinem v příhraničních oblastech zůstávají takřka beze změny, v některých z nich se dokonce zvyšuje počet provozoven. To nasvědčuje o tom, že se zaměřují na zahraniční klientelu a na místní obyvatele nemají příliš vliv. Zároveň jsou pro obce zdrojem vyšších příjmů a rozvíjejí cestovní ruch (Fiedor et al. 2017), tudíž by regulace v těchto lokalitách měla spíše negativní účinek pro obec. Nejvýrazněji omezují kasina na svém území města nad 100 000 obyvatel. Například Ostrava, která měla po Praze nejvíce kasin v roce 2017, měl k roku 2024 pouze dvě kasina. Z prostorového hlediska jsou kasina koncentrovaná a nejsou v prostoru rovnoměrně rozložena.

Zákazem land-based provozoven na určitém území nemusí nutně vést k zániku hazardu nebo úbytku problémových hráčů. Naopak to může vést ke vzniku nelegálních heren, k přesunu do online prostředí nebo dojížděním za hazardním hraním jiné do obce, která nemá hazard regulovaný. (Žofčák, Rod, 2023). Navíc může dojít přesunutí provozovny do okolní obce, jak dokazují výsledky například u zákazu činnosti kasina v Českých Budějovicích a vznik provozoven kasina v sousední obci Planá.

Ačkoliv Zákon o hazardních hrách cílil primárně na herny a kasina, změna se projevila i u sázkových kanceláří. Úbytek míst je dán především menším počtem land-based provozovatelů kurzových sázek, kterých bylo v roce 2016 celkem 10 a v roce 2024 už jen 4. Za to je síť

provozoven sazkových kanceláří docela rovnoměrně rozložená v obou letech. Navíc u nich byla prokázána i určitá souvislost mezi počtem obyvatel a počtem poboček. Obecně tedy i platí, že ve velkých městech mají sazkové kanceláře vyšší počet poboček (Fiedor, 2016).

6 Závěr

V bakalářské práci byl zkoumán vývoj land-based herního prostoru a sázkových kanceláří po vydání nového zákona o hazardních hrách. Ten jednoznačně ovlivnil jejich prostorové rozšíření jak do počtu obcí s provozem, tak i samotný počet provozoven. V obecné rovině land-based provozoven ubývá. Avšak tím, že se reguluje jeden typ provozoven hazardního hraní, nemusí nutně znamenat i omezení ostatních typů. To dokládá na příklad situace na Šumperku, kde kasina v obcích zcela zanikly, ale herny dále v tomto regionu působí. Na tomto principu funguje i situace mezi herním prostorem (herny a kasina) a sázkovými kanceláři. V obcích v Moravskoslezském a Jihomoravském byl tvrdý hazard silně regulován, zatímco sázkové kanceláře nabízející kurzové sázky mají v obcích obou krajích vysoký podíl na celkový počet provozoven v ČR.

Výsledky ukázaly, že nový Zákon o hazardních hrách měl největší dopad na herny. Počet obcí s hernou se v ČR snížil o více než 77 %. Regulace množství heren jako takových byla ještě vyšší, z 3 355 heren k roku 2017 se stav enormně snížil na pouhých 351 heren k roku 2024. Největší pokles byl zaznamenán v obcích do 999 obyvatel, ale i pro ostatní obce byl charakteristický mimořádný úbytek. Zároveň byla regulace nejvýraznější do počtu obcí s hernou i do množství heren v Jihomoravském kraji.

Prostorové rozšíření kasin mělo střídmejší vývoj ve srovnání s hernami. Obcí s kasinem ubylo jen o 18 %. Navíc provoz kasin v mnoha obcích zcela nově vzniká. Jde přitom většinou o populačně menší obce. Na druhou stranu počet kasin se celkově snížil o více než polovinu. Počet kasin je znatelně regulován ve velkých městech, které dříve bylo hojné množství provozoven.

Sázkové kanceláře jsou spojovány hlavně s kurzovým sázením a na ty se zákon, dovolující regulaci či zákaz činnosti hazardního, nevztahuje. Vývoj prostorového rozšíření sázkových kanceláří je tedy dán především úbytkem provozovatelů land-based kurzového sázení. V roce 2016 mělo celkem 10 společností licenci na poskytování kurzových sázek, avšak v roce 2024 jich bylo pouze 4. Z tohoto důvodu se snížil počet poboček sázkových kanceláří v ČR o téměř polovinu. Změna prostorového rozšíření je v podstatě ve většině obcí téměř totožná, a to že pokles provozoven sázkových kanceláří se pohyboval zejména kolem 50 %.

7 Summary

The main aim of the bachelor thesis was to research the change in the spatial distribution of gambling venues and betting shops at the municipal level in the Czech Republic after the introduction of the new Gambling Act. The sub-objectives are to characterize the municipalities in which land-based gambling establishments are disappearing, newly emerging or the situation remains unchanged. The extent to which the number of these establishments in municipalities is changing. To identify when land-based establishments have had a more even distribution.

The thesis includes definitions of gambling, landbased establishments. Also, some of the impacts of gambling are mentioned. Furthermore, the new gambling law and legislation restricting gambling in other countries is also described.

The data on the operation of gambling halls and casinos was obtained from the informative list of gambling permitted under the law, which is issued and regularly updated by the Ministry of Finance of the Czech Republic. Data for betting shops are based on maps of betting shops published by individual operators on their websites. To achieve the objective, two time periods were compared, namely the period before the law was issued and the current situation. The Lorenz curve and the Gini coefficient characterise the spatial distribution of gambling halls, casinos and betting shops. The Spearman's correlation coefficient in Statistica software was used to test the degree of association between the number of gambling halls, casinos and betting shops and the population.

The results showed that gambling halls were affected by the law to the greatest extent. The number of municipalities with gambling halls in the country decreased by more than 77 %. The largest decrease in gambling establishments was recorded in municipalities with up to 999 inhabitants, but other municipalities were also characterised by an extraordinary decline. The spatial expansion of casinos had a more moderate development compared to gambling halls. The number of municipalities with a casino decreased by only 18 %. In addition, casino operations in many municipalities are completely new. These are mostly smaller municipalities in terms of population. On the other hand, the number of casinos has fallen by more than half overall. The number of casinos is noticeably regulated in large cities, which previously had a large number of establishments. Betting shops are mainly associated with odds betting and are not covered by the law allowing regulation or prohibition of gambling activities. The development of the spatial distribution of betting shops is therefore mainly due to the decline of land-based betting operators. For this reason, the number of betting shops in the country has decreased by almost half.

8 Seznam literatury

ARCČR 4.2. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.arcdata.cz/cs-cz/produkty/data/arccr>. [cit. 2024-03-04].

ARSENIO, Villar Lama, David FIEDOR a Miguel García MARTÍN, 2021. Gambling in Spain: the need for a geographical perspective. *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*. **89**.

BADJ, Samia, Nicole NICOLE BLACK a David W. JOHNSTON, 2020. Gambling prevalence and gambling problems amongst land-based-only, online-only and mixed-mode gamblers in Australia: A national study. *Society for the Study of Addiction*. **115**, 2349–2356.

BEDNÁŘOVÁ, Hana a Radim PERLÍN, 2015. Hazardní Česko. *Geografické rozhledy*. (5), 14–15.

BETX. Online. 2024. Dostupné z: <https://m.bet-x.cz/#/terminal-locations>. [cit. 2024-11-03].

ČSÚ. *Veřejná databáze*. Online. 2024. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#>. [cit. 2024-03-04].

FIEDOR, D. Gambling and its accessibility: case study of Olomouc (Czech Republic). *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis – Geographica, Vol. 47 (1)*. 2016, s. 5–20.

FIEDOR, David, 2020. *Hazard v České republice*. 2020. SLON. ISBN ISBN 978-80-7419-303-3.

FIEDOR, David, Zdeněk SZCZYRBA, Miloslav ŠERÝ, Irena SMOLOVÁ a Václav TOUŠEK, 2017. The spatial distribution of gambling and its economic benefits to municipalities in the Czech Republic. *MORAVIAN GEOGRAPHICAL REPORTS*. **25(2)**, 104–117.

FORTUNA. Online. 2009–2024. Dostupné z: <https://www.ifortuna.cz/mapapobocek>. [cit. 2024-11-03].

HINGA, Nerilee, Alex M.T. RUSSELL, Andrew BLACK, et al., 2022. Gambling prevalence and gambling problems amongst land-based-only, online-only and mixed-mode gamblers in Australia: A national study. *Computers in Human Behavior*. **132**.

CHANCE. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.chance.cz/pobocky>. [cit. 2024-11-03].

CHOMYNOVÁ, Pavla, Zuzana DVOŘÁKOVÁ, Kateřina GROHMANNOVÁ, Barbora ORLÍKOVÁ, Tereza ČERNÍKOVÁ, Eva FRANKOVÁ a Ondřej PETROŠ, 2023. Zpráva o hazardním hraní v České republice 2023. *Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti*. ISBN 978-80-7440-320-0.

MFČR. *Informativní přehled povolených hazardních her dle ZHH - stav k 11.3.2024*. Online. 2024a. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/hazardni-hry/prehledy-a-statistiky/prehledy-hazardnich-her-dle-zhh/2024/informativni-prehled-povolenych-hazardnich-her-dle-55298>. [cit. 2024-20-03].

MFČR. *Seznam legálních provozovatelů hazardních her dle ZHH - platný ke dni 11.3.2024*. Online. 2024b. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/hazardni-hry/prehledy-a-statistiky/prehledy-legalnich-provozovatelu-whiteli/2024/seznam-legalnich-provozovatelu-hazardnich-her-dle-55300>. [cit. 2024-20-03].

MRAVČÍK, Viktor, Jakub ČERNÝ, Zuzana LEŠTINOVÁ, Pavla CHOMYNOVÁ, Kateřina GROHMANNOVÁ, Šárka LICEHAMMEROVÁ, Aleš ZIEGLER a Veronika KOCAREVOVÁ, 2014. Hazardní hraní v České republice a jeho dopady. *Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti*. ISBN 978-80-7440-111-4.

OSTROVSKÝ, Ondřej, 2017. Offline vs. online hráči: Systematická přehledová studie srovnávající uvedené formy hazardního hraní. *Adiktologie*. **17**(1), 8–20.

ŘEZNÍČEK, Radek. *Sázkové hraní v ČR, prostorová distribuce a další geografické aspekty*. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. Přírodovědecká fakulta. Katedra geografie., 2016.

SZCZYRBA, Zdeněk, Viktor MRAVČÍK, Jakub ČERNÝ a Irena SMOLOVÁ, 2015. Gambling in the Czech Republic. *Society for the Study of Addiction*. **110**, 1076–1081.

TIPSPORT. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.tipsport.cz/pobocky>. [cit. 2024-11-03].

Zákon č. 186/2016 Sb. o hazardních hrách

ŽOFČÁK, Jakub a Aleš ROD, 2023. Analýza rozhodovacího procesu regulace land-based hazardních her v obcích ČR. *Centrum ekonomických a tržních analýz*.